

Oleksii Rudenko **Strategies of Early Modern Royal Representation. Sigismund II Augustus and His Public Image in 1520–1548**

Sources

Bielski J., *Kronika polska Marcina Bielskiego nowo przez Ioachima Bielskiego syna jego wydana*, Drukarnia Jakoba Siebeneychera, Kraków 1597.

Bielski M., *Kronika wszystkiego świata*, Helena Unglerowa, Kraków 1551, <https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/doccontent?id=230624>, Accessed: 20.11.2021.

Decius J.L., *De Sigismundi regis temporibus liber III*, Hieronim Wietor, Kraków 1521, <https://cyfrowe.mnk.pl/dlibra/publication/18173/edition/17910/content?ref=desc>, Accessed: 21.11.2021.

Giovanni Silvio de Mathio (Amatus) to Ioannes Dantiscus Cracow, 1530-04-30. Letter 487, Corpus of Ioannes Dantiscus' Texts and Correspondence, <http://193.0.78.20/?f=letterSummary&letter=487>, Accessed: 08.11.2021.

Górnicki Ł., *Dworzanin Polski*, Tower Press, Gdańsk 2000.

Górnicki Ł., *Dzieje w Koronie Polskiej za Zygmunta I y Zygmunta Augusta aż do śmierci jego, Z przytoczeniem niektórych postronnych Ciekawości, od Roku 1538 aż do Roku 1572*, Nakład i druk Karola Pollaka, Sanok 1855.

Górnicki Ł., *Dzieje w Koronie Polskiej, z przytoczeniem niektórych postronnych rzeczy, od roku 1538, aż do roku 1572, którego Król Zygmunt August umarł*, W Drukarni Nr 646 przy Nowolipiu, Warszawa 1805.

Listy oryginalne Zygmunta Augusta do Mikołaja Radziwiłła Czarnego, ed. S. Lachowicz, Drukiem T. Glücksberga, Wilno 1842, <https://www.sbc.org.pl/dlibra/show-content/publication/edition/10192?id=10192>, Accessed: 20.11.2021.

Modrzewski A., *Łaski, czyli o karze za mężobójstwo. Mowa pierwsza*, in: *Andrzej Frycz Modrzewski. Mowy*, trans. E. Jędrkiewicz, ed. K. Koranyi, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1954, pp. 33–82.

Orzechowski S., *Fidelis subditus albo O stanie królewskim przekładania ks. Jana Januszowskiego, archidiakona sądeckiego*, Kraków 1606.

Orzechowski S., *Fidelis subditus w red. I-ej z roku 1543*, ed. T. Wierzbowski, Druk K. Kowalskiego, Warszawa 1900.

Strykowski M., *Kronika Polska, Litewska, Żmudzka i wszystkiej Rusi*, Druk Georga Osterbergera, Królewiec 1582.

Zbiory cyfrowe, Muzeum Narodowe w Krakowie, <https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/54241?sortBy=date-asc&phrase=zygmunt%2520august>, Accessed: 20.11.2021.

Zbiory cyfrowe, Muzeum Narodowe w Krakowie, <https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/85602>, Accessed: 20.11.2021.

Zbiory cyfrowe, Muzeum Narodowe w Krakowie, <https://zbiory.mnk.pl/en/search-result/catalog/328383>, Accessed: 20.11.2021.

Literature

Borkowska U., The Funeral Ceremonies of the Polish Kings from the Fourteenth to the Eighteenth Centuries, "The Journal of Ecclesiastical History" 1985, vol. 36, no. 4, pp. 513-534.

<https://doi.org/10.1017/S0022046900043980>

Cynarski S., Zygmunt August, Ossolineum, Wrocław 2004.

Darling L.T., Mirrors for Princes in Europe and the Middle East. A Case of Historiographical Incommensurability, in: East Meets West in the Middle Ages and Early Modern Times, ed. A. Classen, De Gruyter, Berlin-Boston 2013, pp. 223-242. <https://doi.org/10.1515/9783110321517.223>

Greenblatt S., Renaissance Self-Fashioning: From More to Shakespeare, The University of Chicago Press, Chicago 2005. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226027043.001.0001>

Gromelski T., Classical Models in Early Modern Poland-Lithuania, in: Ancient Models in the Early Modern Republican Imagination, ed. W. Velema, A. Weststeijn, Brill, Leiden 2017, pp. 285-305. https://doi.org/10.1163/9789004351387_014

Hennel-Bernasikowa M., Piwocka M., Katalog arrasów króla Zygmunta Augusta, Zamek Królewski na Wawelu, Kraków 2017.

Ivanauskas E., Česnulis E., Coins of Lithuania: 1386-1707, Savastis, Vilnius-Columbia 1999.

Kleryka S., O powiększeniu tegoż Zygmunta Augusta Krolewicza na Krolewstwo Polskie, in: Sprawozdanie z poszukiwań w Szwecji dokonanych z ramienia Akademii Umiejętności, ed. E. Barwiński, L. Birkenmajer, J. Łoś, Nakładem Akademii Umiejętności, Kraków, 1914, pp. 301-305.

Kleryka S., O powiększeniu Zygmunta Augusta Krolewicza na Księstwo Wielkie Litewskie, in: Sprawozdanie z poszukiwań w Szwecji dokonanych z ramienia Akademii Umiejętności, ed. E. Barwiński, L. Birkenmajer, J. Łoś, Nakładem Akademii Umiejętności, Kraków, 1914, pp. 301-305.

Kosior K., Becoming a Queen in Early Modern Europe: East and West, Palgrave MacMillan, New York 2019. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-11848-8>

Morka M., The Beginnings of Medallion Art in Poland during the Times of Zygmunt I and Bona Sforza, "Artibus Et Historiae" 2008, no. 58, pp. 65-87.

Morka M., Sztuka dworu Zygmunta I Starego. Treści polityczne i propagandowe, Argraf, Warszawa 2006.

Niedźwiedz J., Brożek M., Szesnastowieczne epitalamia łacińskie w Polsce, Księgarnia Akademicka, Kraków 1999.

Niekrasz C., Woven Theaters of Nature: Flemish Tapestry and Natural History, 1550-1600, Ph.D. diss., Northwestern University, Evanston 2007.

Nowak-Dłużewski J., Okolicznościowa poezja polityczna w Polsce: czasy Zygmunto-wskie, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1966.

Pearsall D., Hoccleve's Regement of Princes. The Poetics of Royal Self-Representation, "Speculum" 1994, vol. 69, no. 2, pp. 386-410. <https://doi.org/10.2307/2865088>

Piech Z., Monety, pieczęcie i herby w systemie symboli władzy Jagiellonów, Wydawnictwo DiG, Warszawa 2003.

- Piekarski K., Miscellanea bibliograficzne, "Przegląd Biblioteczny" 1930, no. 4, pp. 328-340.
- Piwocka M., Arrasy króla Zygmunta Augusta. "The Art of Majesty" ostatniego Jagiellona, in: Patronat artystyczny Jagiellonów, vol. 1, ed. M. Walczak, P. Węcowski, Towarzystwo Naukowe Societas Vistulana, Kraków, 2015, pp. 397-421.
- Piwocka M., The Tapestries of Sigismund Augustus, Zamek Królewski na Wawelu, Kraków 2017.
- Pokora J., Nihil sine causa. Satyry na arrasach wawelskich, "Biuletyn Historii Sztuki" 2017, no. 4, pp. 695-704.
- Rudenko O., The Classical Reception, Royal Image and Strengthening the King's Power in Early Modern Poland (1520-1572), Kraków-Glasgow-Tartu 2020.
- Ruszczykówna J., Nieznane portrety ostatnich Jagiellonów, "Rocznik Muzeum Narodowego w Warszawie" 1976, vol. 20, pp. 5-119.
- Sharpe K., Selling the Tudor Monarchy. Authority and Image in Sixteenth-century England, Yale University Press, New Haven 2009.
- Słownik polszczyzny XVI wieku, <https://spxvi.edu.pl/korpus/teksty/KlerPow/>, Accessed: 08.11.2021.
- Trevisan S., Genealogy and Royal Representation: Edmund Brudenell's Pedigree Roll for Elizabeth I (1558-60), "Huntington Library Quarterly" 2018, vol. 81, no. 2, pp. 257-275.
<https://doi.org/10.1353/hlq.2018.0011>
- Ulanowski B., Sześć broszur politycznych z XVI i początku XVII stulecia, ed. S. Kutrzeba, Nakładem PAU, Kraków 1921.
- Unger R., Basista J. (eds.), Britain and Poland-Lithuania. Contact and Comparison from the Middle Ages to 1795, Brill, Leiden 2008. <https://doi.org/10.1163/ej.9789004166233.i-486>
- Waasdorp S., Spanish Exemplary Rulership? Antonio de Guevara's Relox de Príncipes (1529) in English (1557) and Dutch (1578) Translation, in: Literary Hispanophobia and Hispanophilia in Britain and the Low Countries (1550-1850), ed. Y. Rodríguez Pérez, Amsterdam University Press, Amsterdam 2020, pp. 69-92. <https://doi.org/10.1515/9789048541935-005>

Bartłomiej Czarski Poetyckie funeralia żegnające królową Elżbietę Habsburżankę – uwagi bibliograficzne i historycznoliterackie

Teksty źródłowe

Albinus J., *Piae meditationis stichologia*, Cravoviae, ex calcographia Matthei Siebeneycher, 1560.

Analecta Hymnica Medii Aevi, t. 9, ed. C. Blume, G. M. Dreves, Leipzig 1890.

Andreae Cricii Carmina, ed. K. Morawski, Cracoviae 1888.

De morte [...] Elizabetae, reginae Poloniae ac [...] Romanorum, Hungariae, Boemiae [...] Regis Ferdinandi filiae Epicedia ab aliquot Boemis poetices studiosis conscripta, [Praga, post 23 VIII 1545].

Holtorp B., *In funere serenissimae reginae Elisabethae [...] epicedion. Elegia de obitu [...] Stanislai Rapagelani, professoris Theologiae [...]*, In Regiomonte: per Ioannem Veinreych, 1546.

Ianociana sive clarorum atque illustrium Poloniae autorum maecenatumque memoriae miscellae, vol. 1, Varsaviae–Lipsiae 1776.

Ioannis Dantisci poetae laureati Carmina, ed. S. Skimina, Cracoviae 1950.

Leander J., *In morte [...] Elisabethae reginae Poloniae [...] Romanorum, Hungariae ac Bohemiae [...] regis filiae [...] epicedion*, Viennae Austriae Ioannes Syngrenius excudebat, 1545.

Petri Rozyii Maurei Alcagnicensis Carmina. Pars 2, Carmina Minora Continens[...], ed. B. Kruczkiewicz, Cracoviae 1900.

Poematia aliquot insignia illustrium poetarum recentiorum [...], Basileae 1544.

Przyłuski J., *Funebre carmen serenissimae principi [...] Elisabeth [...] Rom. Hung. Bohe. etc. regis filiae, [...] Sigismundi Augusti [...] regis Poloniae [...] coniugi [...] XV Iunii Vilne mortu[a]e [...] ex tempore conscriptum, locupletatum denuo et impressum*, Craccouie, in officina typographica Ieronimi Vietoris, 1545.

Psalterium Daudis carmine redditum per Eobanum Hessum [...], Argentorati apud Crationem Mylium, 1542.

Rojzjusz P., *Poezje wybrane*, wstęp, oprac. i przeł. E. Buszewiczowa, Łódź 1999.

Rojzjusz P., *Historia funebris in obitu divi Sigismundi Sarmatiarum regis et ad Sigismundum Augustum filium admonitio*, Cracoviae 1548.

Rubigal P., *Epitaphium serenissimae dominae Elisabethae [...] Ferdinandi [...] regis filiae consortisque [...] Sigismundi Augusti regis Poloniae*, [Kraków], H. V. [i.e. Hieronim Wietor], 1545.

Summa aurea de laudibus Beatissimae Virginis Mariae [...], t. 10, coll. J. J. Bourassé Lutetiae Parisorum 1866.

Szamotołski W., *In Funere Elizabethae [...] Sigismundi II Augusti [...] Coniugis [...] Carmen lugubre [...]*, Cracoviae apud viduam Floriani Ungleri, [1545].

Szesnastowieczne epitalamia łacińskie w Polsce, przeł. i koment. M. Brożek, oprac. i wstęp J. Niedźwiedź, Kraków 1999.

Opracowania

Baran C., Albinus, Albinus Jerzy, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 1, red. F. Gryglewicz, R. Łukaszyk, Z. Sułowski, Lublin 1973, s. 310-311.

Barycz H., Albinus Jerzy, w: *PSB*, t. 1, Kraków 1935, s. 47.

Biographisches Lexikon zur Geschichte der böhmischen Länder, hrsg. von H. Sturm, München-Wien 1979.

Bugge J., *Virginitas. An Essay in the History of a Medieval Idea*, Hague 1975.

<https://doi.org/10.1007/978-94-015-6886-9>

Charlet-Mesdjian B., Voisin D., *Non tamen indignum Borgaei dicere laudes / Caesaris...* (T. Strozzi, Serm. 1, 120-1). L'éloge épique de César Borgia dans l'oeuvre d'Ercole Strozzi (Ferrare 1474?-1508). Venatio (1498 TPQ-1505 TAQ), Borgeti canis epicedium, Caesaris Borgiae ducis epicedium, "Scripta" 9, 2017, 9, s. 251-272. <https://doi.org/10.7203/scripta.9.10346>

- Chmielowski P., *Historia literatury polskiej*, t. 1, Warszawa 1899.
- Curtius E. R., *Literatura europejska i łacińskie średniowiecze*, przeł. i oprac. A. Borowski, Kraków 2005.
- Drukarze dawnej Polski od XV do XVIII wieku*, z. 5: *Wielkie Księstwo Litewskie*, oprac. A. Kawecka-Gryczowa, K. Korotajowa, W. Krajewski, Wrocław 1957.
- Ellinger G., *Geschichte der neulateinischen Literatur Deutschlands im sechzehnten Jahrhundert*, Bd. 1, Berlin 1929.
- Estreicher K., *Bibliografia polska*, t. 21, Warszawa 1977; t. 25, Kraków 1913; t. 31, Warszawa 1977.
- Forbis E. P., *Women's Public Image in Italian Honorary Inscriptions*, "American Journal of Philology" 111, 1990, 4, s. 493-512. <https://doi.org/10.2307/295243>
- Hanusiewicz-Lavalle M., *Czy był i czym był humanizm chrześcijański w Polsce?*, w: *Humanitas i christianitas w kulturze polskiej*, red. M. Hanusiewicz-Lavalle, Warszawa 2009, s. 53-85.
- Hocke G., *Świat jako labirynt*, t. 2: *Manieryzm w literaturze*, przeł. M. Chojnacki, Gdańsk 2015.
- Jamski P. J., *Kaplica św. Kazimierza w Wilnie i jej twórcy*, "Acta Academiae Artium Vilnensis" 51, 2008, s. 91-112.
- Jätenstein M. K. von, *Nachrichten über böhmische Schriftsteller und Gelehrte*, Prag 1818.
- Jędrzejewski P., *Elżbieta Austriaczka - królowa polska i wielka księżna litewska (1526-1545)*, "Res Gestae. Czasopismo Historyczne" 1, 2015, s. 107-127.
- Katalog poloników XVI wieku Biblioteki Jagiellońskiej*, t. 1-2, red. M. Malicki, E. Zwinogrodzka, oprac. M. Malicki, M. Gołuszka, Kraków 1994.
- Katalog starych druków Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Polonica wieku XVI*, oprac. M. Bohonos, Wrocław 1965.
- Kondratowicz L., *Dzieje literatury w Polsce*, t. 1, Warszawa 1875.
- Kondratowicz L., *Poezje*, t. 9, Warszawa 1872.
- Malinowska J., *Twórczość poetycka Piotra Roizjusza 1506-1571. Studium historycznoliterackie*, Lublin 2001.
- Marchwińska A., *Układy o małżeństwo oraz zaślubiny Zygmunta Augusta i Elżbiety Habsburżanki*, w: *Ad fontes. Studia ofiarowane Księdzu Profesorowi Alojzemu Szorcowi w siedemdziesięciolecie urodzin*, red. Z. Jaroszewicz-Pieresławcew, I. Makarczyk, Olsztyn 2006, s. 248-259.
- Milewska-Ważbińska B., *Ars epitaphica. Z problematyki łacińskojęzycznych wierszy nagrobnych*, Warszawa 2006.
- Modlińska-Piekarz A., *Łacińska poezja biblijna na Śląsku w XVI i XVII w.*, Lublin 2018.
- Nowak-Dłużewski J., *Okolicznościowa poezja polityczna w Polsce. Czasy zygmunto-wskie*, Warszawa 1966.
- Nowaszczuk J., *Łacińskie autoepitafium renesansowe*, "Studia Classica et Neolatina" 9, 2010, s. 63-72.
- Pociecha W., *Elżbieta Austriaczka*, w: *PSB*, t. 6, Wrocław-Warszawa-Kraków 1948, s. 254-258.
- Skimina S., *Jakub Przyłuski, poeta-polityk*, "Eos" 47, 1954/1955, 2, s. 223-243.

Słownik łacińsko-polski, t. 1-5, red. M. Plezia, Warszawa 1959-1979.

Stanislovas Rapolionis. Lietuvos mokslo paminklai, red. E. Ulčinaitė, J. Tumelis, Wilno 1986.

Stawecka K., Religijna poezja łacińska XVI wieku w Polsce. Zagadnienia wybrane, Lublin 1964.

Šimák J. V., O kronice Martina Kuthena ze Šprinsberka, "Časopis Musea Království českého" 88, 1914, s. 389-404.

Tkáčiková E., Pavel Rubigal und die Anfänge der slowakischen Reisebeschreibung, w: Studien zum Humanismus in den Böhmischen Ländern, Teil 3: Die Bedeutung der humanistischen Topographien und Reisebeschreibungen in der Kultur der Böhmischen Länder bis zur Zeit Balbíns, hrsg. von H.-B. Harder, H. Rothe, unter Mitwirkung von J. Kolář, S. Wollman, Köln 1993, s. 199-203.

Topolska M. B., Czytelnik i książka w Wielkim Księstwie Litewskim w dobie Renesansu i Baroku, Wrocław 1984.

Winiarczyk A., Gatunki literackie w poezji dworskiej Andrzeja Krzyckiego, "Roczniki Humanistyczne" 37-38, 1989-1990, 3, s. 87-102.

Witczak K. T., Autoepitafium antyczne jako gatunek literacki (zarys problematyki), w: Sapere aude. Księga pamiątkowa ofiarowana Profesorowi dr hab. Marianowi Szarmachowi z okazji 65 rocznicy urodzin, red. I. Mikołajczyk, Toruń 2004, s. 325-337.

Zabłocki S., Antyczne epicedium i elegia żałobna. Geneza i rozwój, Wrocław 1965.

Zabłocki S., Literatura nowołacińska: średniowiecze, renesans, barok, Warszawa 2010.

Zabłocki S., Polsko-łacińskie epicedium renesansowe na tle europejskim, Wrocław 1968.

Zahorski W., Kaplica św. Kazimierza w katedrze wileńskiej, Warszawa 1901.

Radosław Grześkowiak Egzemplum z pieśni Mikołaja Reja Podobieństwo życi człowieka krześcijańskiego alias Ku temuż to krześcijańskiemu rycerzowi napominanie. Od tekstu paraboli do alegorycznej ryciny

Teksty źródłowe

Biblia to jest Księgi Starego i Nowego Testamentu według łacińskiego przekładu starego w Kościele powszechnym przyjętego na polski język znowu z pilnością przełożone, przeł. J. Wujek, Kraków 1599.

Cats J., *Doot-kiste voor de levendige*, [b.m. 1656].

Crusius M., *Annalium suevicorum dodecas tertia ab anno Christi 1213 usque ad 1594 perducta*, Francoforti 1596.

„*Facecje polskie*” z roku 1624, wyd. A. Brückner, Kraków 1903.

Gesta Romanorum. Historie rzymskie, przeł. P. Hertz, Warszawa 2001.

Herbest B., *Nauka prawego chrześcijanina*, Kraków 1566.

Het Leven en bedrijf van Barlaäm den heremijt, en Josaphat koning van Indien..., en nu in Nederduits vertaelt door F. v[an] H[oog]straten], Antwerpen 1672.

Jacques de Vitry, *The Exempla or Illustrative Stories from the Sermones Vulgares*, ed. by T. F. Crane, London 1890.

Katechizm albo Krótkie w jedno miejsce zebranie wiary [...] z modlitwami, psalmami i piosnkami, Wilno 1594.

Katechizm albo Krótkie w jedno miejsce zebranie wiary [...] z modlitwami, psalmami i piosnkami, Wilno 1600.

Kořakowski S., *Cathemerinon Księstwa Słuckiego z żałobliwym lamentem na pospieszną śmierć sławnej pamięci książąt słuckich: Jerzego, Jana Siemiona i Aleksandra, ostatnich dziedziców*, Wilno 1593.

Kořakowski S., *Wiek ludzki albo Krótkie opisanie wieku człowieczego*, [b.m.] 1584.

Kuligowski M. I., *Królewic indyjski w polski strój przybrany albo Historyja o świętym Jozafacie, królewicu indyjskim, i o świętym Barlaamie, pustelniku pustyniej Senaar nazwanej, od świętego Jana Damascena napisana...*, Kraków 1688.

Lubelczyk J., *Psalterz i kancjonał z melodiami drukowany w 1558 roku*, oprac. J. S. Gruchała, P. Poźniak, Kraków 2010.

Murczyński A., *Kazania przygodne na adwent i pasyje Chrystusa Pana oraz uroczystości Najś[więtszej] Matki Jego...*, Sandomierz 1753.

Nieremberg J. E., *De la diferencia entre lo temporal y eterno*, Amberes 1684.

Pieśń ze 31. kap[itulum] Przepowieści Salomonowych o pobożnej a cnotliwej niewieście, którą słusznie ma z sobą każda pobożna i bogobojna pani rozmyślać etc., Nieśwież 1564.

Piskorski S., *Żywot Barlaama i Jozafata*, wyd. i wstęp J. Janów, Lwów 1935.

Polonia typographica saeculi sedecimi. Zbiór podobizn zasobu drukarskiego tłoczni polskich XVI stulecia, z. 9: *Maciej Wirzbięta: Kraków 1555/7–1605. Tablice 416–475*, [oprac. A. Kawecka-Gryczowa], Wrocław 1974.

Polska pieśń wielogłosowa XVI i początku XVII wieku, t. 1–2, zebrał i przyg. do dr. P. Poźniak, transkr. i oprac. tekstów staropolskich W. Walecki, Kraków 2004.

Poniński S., *Król bolesny Chrystus Zbawiciel, kazaniami o męce Pańskiej na postne nabożeństwa*, Poznań 1723.

Rej M., *Pieśni*, oprac. M. M. Kacprzak, I. Winiarska, T. Maciejewski, Warszawa 2005.

R[ej] M., *Podobieństwo żywota człowieka krześcijańskiego*, Kraków [ok. 1556].

R[ej] M., *Podobieństwo żywota krześcijańskiego*, Kraków 1558.

Rej M., *Postylla*, cz. 2: *Wydanie fototypiczne*, Wrocław 1965.

[Rej M.], *Świętych słów a spraw Pańskich [...] krojnika albo postylla [...]*, Kraków 1557.

[Rej M.], *Świętych słów a spraw Pańskich [...] krojnika albo postylla [...]*, Kraków 1560.

[Rej M.], *Świętych słów a spraw Pańskich [...] krojnika albo postylla [...]*, Kraków 1566.

[Rej M.], *Świętych słów a spraw Pańskich [...] krojnika albo postylla [...] na wielu miejscach nad pierwsze wydanie poprawiona*, Kraków 1571.

Rej M., *Wizerunek własny żywota człowieka poczciwego*, Kraków 1560.

Rej M., *Żwierciadło albo Kształt, w którym każdy stan snadnie się może swym sprawom jako we zwierciadle przypatrzeć*, Kraków 1568.

Skarga P., *Żywotów świętych Starego i Nowego Zakonu z Pisma świętego i z poważnych pisarzy i doktorów kościelnych wybranych część wtóra*, [Wilno] 1579.

Wielkie zwierciadło przykładów, przeł. S. Wysocki, Kraków 1612.

Wujek J., *Postilla catholica to jest Kazania na każdą niedzielę i na każde święto przez cały rok...*, Kraków 1573.

Opracowania

Abramowska J., Alegoreza i alegoria w dawnej kulturze literackiej, w: eadem, *Powtórzenia i wybory. Studia z tematologii i poetyki historycznej*, Poznań 1995, s. 53-86.

Almond P., The Buddha of Christendom. A Review of Legend of Barlaam and Josaphat, "Religious Studies" 23, 1987, 3, s. 391-406. <https://doi.org/10.1017/S0034412500018941>

Armstrong A., *The French Metrical Versions of Barlaam and Josaphat. With Especial Reference to the Termination in Gui de Cambrai*, Princeton 1922.

Barycz H., Z dziejów jednej książki, w: idem, *Z epoki renesansu, reformacji i baroku. Prądy - idee - ludzie - książki*, Warszawa 1971, s. 652-676.

Brückner A., *Mikołaj Rej. Studium krytyczne*, Kraków 1905.

Chlebowski B., Najdawniejsze kancjonały protestanckie z połowy XVI w. Przyczynek do dziejów polskiej liryki religijnej, "Pamiętnik Literacki" 4, 1905, s. 405-424.

Chojecka E., Znaczenie kulturowe grafiki polskiej XVI wieku, w: *Dawna książka i kultura. Materiały międzynarodowej sesji naukowej z okazji pięćsetlecia sztuki drukarskiej w Polsce*, red. S. Grzeszczuk, A. Kawecka-Gryczowa, Wrocław 1975, s. 86-114.

Ciccarini M., Zachodnie źródła XVII-wiecznych facecji polsko-rosyjskich, w: eadem, *Żart, inność, zbawienie. Studia z literatury i kultury polskiej*, przeł. M. Woźniak, Warszawa 2008, s. 131-155.

Cordoni C., *Barlaam und Josaphat in der europäischen Literatur des Mittelalters. Darstellung der Stofftraditionen - Bibliographie - Studien*, Berlin 2014. <https://doi.org/10.1515/9783110341898>

Drukarze dawnej Polski od XV do XVIII wieku, t. 1: Małopolska, cz. 1: Wiek XV-XVI, red. A. Kawecka-Gryczowa, Wrocław 1983.

Einhorn J. W., *Spiritualis unicornis. Das Einhorn als Bedeutungsträger in Literatur und Kunst des Mittelalters*, 2 Aufl., München 1978.

Fischer M., "Versus de sanctis Barlaam et Josaphat". Die anonyme Versifikation der Barlaam- und Josaphatlegende (12. Jhd.) in der Handschrift Besançon BM 94, Bern 2004.

Gould K., *The Psalter and Hours of Yolande of Soissons*, Cambridge (MA) 1978.

Górski K., Zagadnienia słownictwa reformacji polskiej, w: *Odrodzenie w Polsce, t. 3: Historia języka, cz. 2*, red. M. R. Mayenowa, Z. Klemensiewicz, Warszawa 1962, s. 233-270.

Grabowski T., *Z dziejów literatury kalwińskiej w Polsce (1550-1650)*, Kraków 1906.

Hollstein F. W. H., Dutch and Flemish Etchings, Engravings and Woodcuts ca. 1450-1700, t. 14: Meer-Ossenbeeck, Amsterdam [1956].

Janów J., Romans o Barlaamie i Jozafacie w przeróbce Skargi, Baranowicza i Lichoniewicza, "Przegląd Humanistyczny" 7, 1932, 1, s. 42-66.

Jurkowlanec G., Wilczy pasterze i smoczy ogon. "Przestroga przed fałszywymi prorokami" w postylli Mikołaja Reja, w: Z historii kultury staropolskiej. Studia ofiarowane Urszuli Augustyniak, red. A. Bartoszewicz, A. Karpiński, M. Ptaszyński, A. Zakrzewski, Warszawa 2020, s. 205-222.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323542247.pp.205-222>

Kacprzak M. M., Pieśń "Podobieństwo żywota człowieka krześcijańskiego". W świecie dydaktyki religijnej Mikołaja Reja, "Jednota" 2005, 1/2, s. 25-26.

Kawecka A., Kancjonały protestanckie na Litwie w w. XVI, "Reformacja w Polsce" 4, 1926, s. 128-139.

King U., A Response to Reflections on Buddhist and Christian Religious Practices, "Buddhist-Christian Studies" 22, 2002, 1, s. 105-112. <https://doi.org/10.1353/bcs.2002.0016>

Knipping J. B., Iconography of the Counter Reformation in the Netherlands. Heaven on Earth, t. 1, Nieuwkoop-Leiden 1974.

Komorowska M., Prolegomena do edycji dzieł Piotra Skargi, Kraków 2012.

Krzyżanowski J., Historia literatury polskiej, "Rocznik Literacki" 1973, s. 206-208.

Lenart M., Dwa polskie teksty "ku przyzbrojeniu wojownikowi chrześcijańskiemu" z pierwszej połowy XVII wieku, "Napis" 12, 2006, s. 287-303. <https://doi.org/10.18318/napis.2006.1.23>

Maciuszko J. T., Mikołaj Rej. Zapomniany teolog ewangelicki z XVI w., Warszawa 2002.

Menzel W., Der Weltbaum (Zu J. Grimms "Deutscher Mythologie", S. 460), "Anzeiger für die Kunde der deutschen Vorzeit" 8, 1839, kol. 279-280.

Moisan-Jabłońska K., Obrazowanie walki dobra ze złem, Kraków 2002.

Peeters P., La première traduction latine de "Barlaam et Joasaph" et son original grec, "Analecta Bollandina" 49, 1931, s. 276-312. <https://doi.org/10.1484/J.ABOL.4.00734>

Pelc J., Obraz, słowo, znak. Studium o emblematy w literaturze staropolskiej, Wrocław 1973.

Pelc J., Rola emblematów oraz konstrukcji im pokrewnych w twórczości Mikołaja Reja, "Pamiętnik Literacki" 60, 1969, 4, s. 65-101.

Pelc J., Słowo i obraz. No pograniczu literatury i sztuk plastycznych, Kraków 2002.

Pitman R., Scattergood J., Some Illustrations of the Unicorn Apologue from Barlaam and Joasaph, "Scriptorium" 31, 1977, s. 85-90. <https://doi.org/10.3406/scrip.1977.2817>

Pitts M. B., Barlaam and Josaphat. A Legend for All Seasons, "Journal of South Asian Literature" 16, 1981, 1, s. 3-16.

Rej M., Postylla, cz. 1: [Opracowanie], oprac. K. Górski, W. Kuraszkiewicz, I. Rostkowska, L. Zdancewiczowa, Z. Zierhofferowa, J. Klimaszewska, Wrocław 1965.

Rostkowska I., Bibliografia dzieł Mikołaja Reja. Okres staropolski, Wrocław 1970.

Słuszkiewicz E., Motyw indyjski u Bergadesa i u... S. Piskorskiego, "Meander" 4, 1949, 7, s. 319-324.

Smorąg Różycka M., Ewangeliarz ławryszewski, Kraków 1999.

Smorąg Różycka M., Romans chrześcijański "Barlaam i Jozafat" w kulturze średniowiecznej Europy. Uwagi o dwóch miniaturach w "Ewangeliarzu ławryszewskim", "Slavia Orientalis" 42, 1993, 1, s. 9-28.

Tubach F. C., Index Exemplorum. A Handbook of Medieval Religious Tales, Helsinki 1969.

Winiarska-Górska I., Duchowość protestancka w pieśniach religijnych Mikołaja Reja (z perspektywy historyka języka), w: Zabawy pożyteczne prozą z przyjaciółstwa Andrzejowi K. Guzkowi uczynione i jemuż dedykowane, kom. red. E. Bem-Wiśniewska [et al.], red. E. Bem-Wiśniewska, Warszawa 2010, s. 204-233.

Winiarska-Górska I., Trzy wydania pieśni Mikołaja Reja "Coż chcesz czynić, moj miły człowiecze" w kontekście problematyki normalizacji szesnastowiecznego języka literackiego, "Prace Filologiczne" 53, 2007, s. 713-733.

Zin M., The Parable of 'The Man in the Well'. Its Travels and its Pictorial Tradition from Amaravati to Today, w: Art, Myths and Visual Culture of South Asia, ed. by P. Balcerowicz, collab. J. Malinowski, New Delhi 2011 (Warsaw Indological Studies, 4), s. 33-93.

Zotenberg H., Meyer P., Barlaam und Josaphat, französisches Gedicht des dreizehnten Jahrhunderts von Gui de Cambrai, Stuttgart 1864 (Bibliothek des literarischen Vereins in Stuttgart, 75).

Геленер М., До історії старої української повісті ("Стефаніт та Іхнілат" за рукописом Всенародної Бібліотеки України в Києві), "Записки Історично-Філологічного Відділу Української Академії Наук" 12, 1927, s. 40-47.

Wojciech Kordyżon **Polemiczne „tragedie” protestanckie w Polsce w latach 1558–1560. Gatunkowe i parenetyczne aspekty utworów Bernardina Ochina i Francesca Negriego**

Teksty źródłowe

Curione C. S., *“Pasquillus estaticus” e “Pasquino in estasi”*. Edizione storico-critica, a cura di G. Cordibella, S. Prandi, Firenze 2018.

Dalton H., *Beiträge zur Geschichte der evangelischen Kirche in Russland*, t. 3: *Lasciana nebst den ältesten evang. Synodalprotokollen Polens 1555–61*, Berlin 1898.

[Lippomano L., Radziwiłł M., Vergerio P. P.], *Dwa listy na polski język właśnie wyłożone*, Brześć Litewski 1559.

Lismanino F., *Brevis explicatio doctrinae de Sanctissima Trinitate*, [b.m.] 1565.

Negri F., *Liberum Arbitrium. Tragoedia*, Pesclavii [Pińczów] 1559.

Negri F., *Tragedia intitolata Libero Arbitrio (1546 | 1550)*, oprac. C. Casalini, L. Salvarani, Roma 2014.

Ochino B., *De purgatorio dialogus*, Zürich 1555.

Ochino B., *Disputa intorno alla presenza del corpo di Giesu Christo nel sacramento della cena*, Basel 1561.

Ochino B., *Liber de corporis Christi praesentia in coenae sacramento*, Basel 1561.

Ochino B., *The Tragedy Reprinted from Bishop Ponet's Translation Out of Ochino's Latin Manuscript in 1549*, oprac. C. E. Plumptre, London 1899.

Ochino B., *Tragoedie or dialoge of the unjuste usurped primacie of the Bishop of Rome, and of all the just abolishyng of the same*, London 1549.

Ochino B., *Trajedyja o Mszej, z której każdy snadnie wyrozumieć może początek i wszelaką jej sprawę i co o prawdziwej Wieczerzej Pańskiej własnie każdy wiedzieć ma*, Pińczów 1560.

Wotschke T., *Die Briefwechsel der Schweizer mit den Polen*, Leipzig 1908.

Opracowania

Backus I., *Reformation Readings of the Apocalypse: Geneva, Zurich, and Wittenberg*, Oxford 2000.

Barbieri E., Note sulla fortuna della "Tragedia del libero arbitrio" di F. Negri da Bassano, "Bolletino della Società di Studi Valdesi" 114, 1997, 181, s. 107-140.

Barycz H., Lismanin Franciszek, w: *PSB*, t. 17, Kraków 1972, s. 465-470.

Barycz H., Meandry Lismaninowskie, *OiRWP*, 16, 1971, s. 37-68.

Buchwald-Pelcowa P., Aleksander Augezdecki. Królewiec - Szamotuły, 1549-1561(?), Wrocław 1972.

Caccamo D., *Eretici italiani in Moravia, Polonia, Transilvania (1558-1611)*. Studi e documenti, Firenze 1970.

Catalogus librorum saeculi XVI qui in Bibliotheca Jagellonica Cracoviensi asservantur, t. 5, red. M. Malicki, Baden-Baden 2004.

Kleiner J., "Tragedye" Ochina, "Pamiętnik Literacki" 9, 1910, 1/4, s. 397-418.

Kordyżon W., Gatunkowe i kulturowe innowacje w spolszczeniu "Trajedyi o Mszej" (1560) Bernardina Ochina, w: *Przekład jako aneksja kulturowa dzieła*, red. A. Nowicka-Jeżowa, M. Fijałkowski, Warszawa 2021, s. 144-163. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323552451.pp.144-163>

Kordyżon W., O polskim wydaniu "Liberum Arbitrium" Francesca Negriego i "zagranicznej" pochvale polskich pisarzy reformacyjnych, "Studia Źródłoznawcze" 59, 2021, s. 77-105. <https://doi.org/10.12775/SZ.2021.05>

Kot S., Pierwsza szkoła protestancka w Polsce. Z historii wpływów francuskich na kulturę polską, "Reformacja w Polsce" 1, 1921, s. 15-34.

Kras P., Od represji do kompromisu. Edykty antyprotestanckie Zygmunta I i Zygmunta II Augusta, w: *Jagiellonowie i ich świat. Dynastia królewska w drugiej połowie XV i w XVI wieku*, red. B. Czwojdrak, J. Sperka, P. Węcowski, Kraków 2016, s. 353-378.

Kriegseisen W., Społeczność ewangelicka wobec państwa w XVI-XVIII w. - ciągłość i zmiana, w: *My i oni. Społeczeństwo nowożytnej Rzeczypospolitej wobec państwa*, red. W. Kriegseisen, Warszawa 2016, s. 159-198.

Kriegseisen W., *Stosunki wyznaniowe w relacjach państwo-Kościół między reformacją a oświeceniem*, Warszawa 2010.

Lelewel J., *Bibliograficznych ksiąg dwoje*, t. 2, Wilno 1826.

Leo R., *Tragedy as Philosophy in the Reformation World*, Oxford 2019.

<https://doi.org/10.1093/oso/9780198834212.001.0001>

Lewański J., *Dramat i teatr średniowiecza i renesansu w Polsce*, Warszawa 1981.

Łukaszewski J., Wydra W., *Fragmety "Lwa z kotem" Mikołaja Reja i innych druków z XVI w. odnalezione*, Poznań 2016.

Meller K., "Noc przeszła, a dzień się przybliżył". *Studia o reformacyjnym piśmiennictwie reformacyjnym XVI wieku*, Poznań 2004.

Nowakowski D., Kalwina koncepcja wolnej woli i usprawiedliwienia, "Acta Universitatis Lodzianis. Folia Philosophica" 26, 2013, s. 35-51.

Overell M. A., Bernardino Ochino's Books and English Religious Opinion, 1547-80, "Studies in Church History" 38, 2004, s. 201-211. <https://doi.org/10.1017/S0424208400015825>

Pollard A. W., Redgrave G. R., *A Short-Title Catalogue of Books Printed in England, Scotland, & Ireland and of English Books Printed Abroad 1475-1640*, wyd. 2, London 1976-1991.

Ptaszyński M., *Reformacja w Polsce a dziedzictwo Erazma z Rotterdamu*, Warszawa 2018.

<https://doi.org/10.31338/uw.9788323535522>

Ragazzini L., *Francesco Negri*, Baden-Baden 2006.

Stępień P., *Śmiech w czasach ostatecznych. Tematyka religijna w "Figlikach" Mikołaja Reja*, Warszawa 2013.

Sucheni-Grabowska A., *Zygmunt August: król polski i wielki książę litewski: 1520-1562*, Kraków 2010.

Vozza V., Francesco Negri da Bassano. Aggiornamenti bio-bibliografici e nuovi percorsi di ricerca sul monaco benedettino passato alla Riforma, "Protestantesimo. Rivista della Facoltà Valdese di Teologia" 71, 2016, 4, s. 359-384.

Zonta G., Francesco Negri l'eretico e la sua tragedia "Il libero arbitrio", "Giornale storico della letteratura italiana" 67, 1916, 1, s. 265-324, 68, 1916, 2, s. 108-160.

Jakub Łukaszewski **Sum Fricii. Fragment zaginionej biblioteki Andrzeja Frycza Modrzewskiego odnaleziony podczas rekonstrukcji księgozbioru kolegium poznańskich jezuitów**

Teksty źródłowe

Erazm z Rotterdamu, *Adagia (Wybór)*, przeł. i oprac. M. Cytowska, Wrocław–Warszawa–Kraków 1973.

Joannis Calvini Opera Selecta, vol. 3: *Institutionis Christianae religionis 1559 libros I et II continens*, ed. by P. Barth, G. Niesel, Eugene (Oregon) 2011 (przedruk wyd. 2 z 1928 r.).

Modrzewski A. F., *Dzieła wszystkie*, t. 3: *O kościele księga druga*, przeł. I. Lichońska, H. Krępska, wstęp i koment. Ł. Kurdybacha, red. przekł. K. Górski, Warszawa 1957; t. 5: *Sylwy*, przeł. L. Jachimowicz, wstęp Ł. Kurdybacha, red. przekł. oraz koment. K. Górski, Warszawa 1959.

Murzynowski S., *Historyja żałosna a straszliwa o Franciszku Spierze oraz Ortografija polska*, oprac. J. Małek, F. Peplowski, Olsztyn 1986.

Opera omnia Desiderii Erasmi Roterodami, vol. 3: *Adagiorum Chilias Secunda, Pars I*, ed. by M. Szymański, Amsterdam 2005.

Opracowania

Adams H. M., *Catalogue of Books Printed on the Continent of Europe, 1501-1600* in Cambridge Libraries, vol. 1-2, Cambridge 1967.

Andrzej Frycz-Modrzewski: bibliografia, red. A. Kawecka-Gryczowa, Wrocław-Warszawa-Kraków 1962.

Andrzej Frycz Modrzewski i problemy kultury polskiego Odrodzenia, red. T. Bieńkowski, Wrocław 1974.

Aring P. G., Osiander, Andreas, w: *Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon*, Bd. 6, Herzberg 1993, szp. 1298-1299.

Backman H., Łukaszewski J., Znowu razem, czyli o trzech woluminach z księgozbioru Andrzeja Frycza Modrzewskiego we flamandzkich oprawach plakietowych. Znaleźisko ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Uppsali i Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, "Biblioteka" 2020, 24(33), s. 47-69. <https://doi.org/10.14746/b.2020.24.2>

Bautz F. W., Bucer (Butzer), Martin, w: *Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon*, Bd. 1, Hamm 1990, szp. 782-785.

Bautz F. W., Camerarius, Joachim, w: *Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon*, Bd. 1, Hamm 1990, szp. 891-892.

Czapnik M., Oprawy z księgozbioru profesora Akademii Krakowskiej Jana Musceniusza, w: *Introligatorzy i ich klienci*, red. A. Wagner, Toruń 2017, s. 147-166.

Czapnik M., Stare druki pochodzące z klasztorów skasowanych w Wielkopolsce w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, "Biblioteka" 2020, 24(33), s. 9-46. <https://doi.org/10.14746/b.2020.24.1>

Einbanddatenbank gefördert durch die Deutsche Forschungsgemeinschaft, <https://www.hist-einband.de> (dostęp: 22 IX 2021).

Frycz Modrzewski Andrzej (ok. 1503-1572), w: *Bibliografia literatury polskiej "Nowy Korbut"*, t. 2: *Piśmiennictwo staropolskie. Hasła osobowe A-M*, red. R. Pollak et al., Warszawa 1964, s. 161-172.

Gmiterek H., Bucer und Polen, w: *Martin Bucer and Sixteenth Century Europe. Actes du colloque de Strasbourg, 28-31 août 1991*, Bd. 2, ed. by C. Krieger, M. Leinhard, Leiden 1993, s. 547-556. https://doi.org/10.1163/9789004475229_013

Gryglewicz F., Camerarius Joachim 1500-1574, w: *EK*, t. 2, Lublin 1976, szp. 1296.

Grzebień L., *Organizacja bibliotek jezuickich w Polsce od XVI do XVIII wieku*, Kraków 2013.

Gulik E. van, *Erasmus and His Books*, transl. J. C. Grayson, ed. by J. K. McConica, J. Trapman, Toronto-Buffalo-London 2018.

Hanc W., Buzer, Butzer Martin, w: *EK*, t. 3, Lublin 1976, szp. 1144-1145.

Husner F., *Die Bibliothek des Erasmus*, w: *Gedenkschrift zum 400. Todestage des Erasmus von Rotterdam*, Basel 1936, s. 228-259.

Janowski P., *Latomus Bartholomäus*, w: *EK*, t. 10, Lublin 2004, szp. 541.

Janowski P., Osiander Andreas, właśc. Hosemann lub Heiligmann, w: EK, t. 14, Lublin 2010, szp. 885-886.

Jarostawiecka-Gąsiorowska M., Ikonografia świecka na oprawach XVI i XVII w., "Rocznik Biblioteki Narodowej" 6, 1970, s. 315-337.

Kachur I., Autorskie autografy na egzemplarzach starych druków XVI-XVIII w., zachowanych we Lwowskiej Narodowej Naukowej Bibliotece Ukrainy im. Wasyla Stefanyka, "Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi" 12, 2018, s. 89-121.

<https://doi.org/10.33077/uw.25448730.zbkh.2018.4>

Kachur I., Z historii bibliotek renesansowych - dar Erazma z Rotterdamu dla arcybiskupa Jana Łaskiego, w: Książka dawna i jej właściciele, t. 2, red. D. Sidorowicz-Mulak, A. Franczyk-Cegła, Wrocław 2017, s. 19-34.

Katalog druków XV i XVI wieku w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, t. 1, cz. 1: XV w., oprac. T. Komender, Warszawa 1994.

Katalog druków XVI wieku w zbiorach biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, t. 3: C-E, red. H. Mieczkowska, Warszawa 2007.

Katalog druków XVI wieku w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, t. 7: Śla-Ż. Addenda, red. H. Mieczkowska, Warszawa 2017.

Kot S., Andrzej Frycz Modrzewski. Studium z dziejów kultury polskiej w. XVI, Kraków 1923.

Kot S., Anglo-polonica. Angielskie źródła rękopiśmienne do dziejów stosunków kulturalnych Polski z Anglią, "Nauka Polska" 1935, 20, s. 49-140.

Kowalski W., Krakowski drukarz Stanisław Murmelius i jego księgozbiór (1571), OiRwP, 62, 2018, s. 5-45. <https://doi.org/10.12775/OiRwP.2018.01>

Kriegseisen W., Polski przekład XX rozdziału czwartej księgi "Institutio Christianae religionis" Jana Kalwina, OiRwP, 50, 2006, s. 101-113.

Łukaszewski J., Wójcik R., Największe zasoby proveniencyjne sprzed 1939 r. w kolekcji starych druków Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, w: Książka dawna i jej właściciele, t. 1, red. D. Sidorowicz-Mulak, A. Franczyk-Cegła, Wrocław 2017, s. 103-115.

Muszyński M., Proweniencje poloników XVI wieku w zbiorach Biblioteki Kórnickiej (uzupełnienie do "Katalogu" K. Piekarskiego). Uwagi wstępne, "Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej" 13, 1977, s. 145-270.

Oprawy książkowe XIV-XVIII wieku w zbiorach Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu, Część I. Rzeczpospolita, Prusy, Dolny Śląsk, Katalog Wystawy, oprac. A. Wagner, B. Madajewska, A. Mazerska, Toruń 2018.

Piekarski K., Hozjusz Modrzewskiemu, "Reformacja w Polsce" 6, 1934, s. 164-165.

Ptaszyński M., Reformacja w Polsce a dziedzictwo Erazma z Rotterdamu, Warszawa 2018.

<https://doi.org/10.31338/uw.9788323535522>

Resch C., Evangelische Seelsorge "vor vnnnd in der Kindtsgeburt" Otto Körbers Trost für Frauen in anderen Umständen, "Jahrbuch für die Geschichte des Protestantismus in Österreich" 123, 2007, s. 171-189.

Rulka K., Personalne księgozbiory historyczne w Bibliotece Seminarium Duchownego we Włocławku, "Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne" 1996, 65, s. 357-389, <https://doi.org/10.31743/abmk.8663>.

Rybandt S., Księgozbiór prymasa Stanisława Karnkowskiego. Źródło do badań nad kulturą umysłową dostojnika kościelnego w XVI w., w: Z badań nad polskimi księgozbiorami historycznymi. Kolekcje wyznaniowe, t. 13, red. B. Bieńkowska, Warszawa 1991, s. 117-130.

Rybandt S., Nieznane książki ze zbiorów Andrzeja Frycza Modrzewskiego, w: Z badań nad polskimi księgozbiorami historycznymi. Bibliologia dyscypliną integrującą, red. M. Mlekicka, Warszawa 1993, s. 153-160.

Schonath W., Polnische Bucheinbände in der Graf von Schönbornschen Schlossbibliothek Pommersfelden, "Archiv für Geschichte des Buchwesens" 6, 1964, 1/2, szp. 313-340.

Simon M., Bayreuthisches Pfarrerbuch. Die Evangelisch-Lutherische Geistlichkeit des Fürstentums Kulmbach-Bayreuth (1828/29-1810), München 1939.

Smolinsky H., Latomus, Bartholomaeus (Le Masson, Steinmetz, Bartholomaeus Henrici Arlunensis), w: Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon, Bd. 4, Herzberg 1992, szp. 1217-1219.

Sobieski W., Król czy tyran. Idee rokoszowe a różnowiercy za czasów Zygmunta Augusta, "Reformacja w Polsce" 4, 1926, 13-16, s. 1-14.

Starnawski J., Andrzej Frycz Modrzewski. Żywot, dzieło, sława, Łódź 1981.

Stępień P., Śmiech w czasach ostatecznych. Tematyka religijna w Figlikach Mikołaja Reja, Warszawa 2013.

Szeleńska W., Książka różnowiercza na Uniwersytecie Krakowskim w początkach reformacji, "Roczniki Biblioteczne" 29, 1985, 1-2, s. 83-114.

Tazbir J., Filip Melanchton w pamięci Polaków, OiRwP, 40, 1996, s. 5-16.

Tazbir J., Wizje przyszłości w kulturze staropolskiej, OiRwP, 27, 1982, s. 107-141.

Tenberg R., Sarcerius, Erasmus, w: Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon, Bd. 8, Herzberg 1994, szp. 1361-1363.

Urban W., Modrzewski (Frycz Modrzewski) Andrzej w: PSB, t. 21, Wrocław 1976, s. 538-543.

Vanautgaerden A., Ex Bibliotheca Erasmi. Un 34e ouvrage: L'exemplaire des Epistolae de Léon Ier (Paris, Josse Bade, 1511) du Cultura Fonds (Dilbeek), "Bibliothèque d'Humanisme et Renaissance" 74, 2012, 3, s. 547-562.

Das Verzeichnis der im deutschen Sprachbereich erschienenen Drucke des 16. Jahrhunderts, Bd. 1-22, Stuttgart 1983-1995 (VD16), <https://www.vd16.de> (dostęp: 15 II 2021).

Voisé W., Andrzej Frycz Modrzewski: 1503-1572, Wrocław 1975.

Wienczek I., O cenzurowaniu ksiąg w dawnych bibliotekach klasztornych, "Hereditas Monasteriorum" 2, 2013, s. 195-217.

Wiesiołowski J., O najstarszej bibliotece poznańskich jezuitów w świetle zachowanych w Szwecji katalogów bibliotecznych, "Kronika Miasta Poznania" 1997, 4, s. 126-134.

Wojtyśka H., Cochlaeus, Dobeneck, Johannes, w: EK, t. 3, Lublin 1979, szp. 531-532.

Wydra W., Erasmo-Lascianum w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, "Biblioteka" 1997, 1(10), s. 85-87.

Ryszard Szmydki **Marcus Ambrosius jako wysłannik króla Zygmunta Augusta do Antwerpii około roku 1560**

Archiwalia

Stadsarchief Antwerpen, sygn. 17, Certificatieboeck, 1561.

Teksty źródłowe

Janicki K., *Vitae regum Polonorum elegiaco carmine descriptae*, Antwerpen 1563.

Ortelius A., *Theatrum orbis terrarum*, Aegidius Coppenius Diesth, Antwerpen 1570.

Paracelsus, *De Praeparationibus P. Theophrasti Paracelsi [...] Libri duo. Cura et industria, summaque fide et integrate ab Adamo Schrötero [...]*, Kraków, Maciej Wirzbięta, 1569.

Paracelsus, *O nimfach, sylfach, pigmejach, salamandrach etc.*, przeł. R. Urbański, wstęp i koment. J. Sokolski, Wrocław 2013.

Opracowania

Abrahami Ortelli catalogus cartographorum, t. 1, Gotha 1928 (Petermanns Mitteilungen. Ergänzungsheft 199) (Nachdruck: "Acta Cartographica" 1981, 27, s. 65-357).

Album studiosorum Universitatis Cracoviensis, t. 3: Ab anno 1551 ad annum 1601, oprac. A. Chmiel, Kraków 1896.

Arrasy flamandzkie w Zamku Królewskim na Wawelu, oprac. J. Szablowski et al., Antwerpia-Warszawa 1975.

Bugaj R., Renesansowy poemat o soli kamiennej. Adam Schröter "Salinarum Vieliciensium descriptio", "Kwartalnik Historii Nauki i Techniki" 44, 1999, 2, s. 61-94.

Chrościcki J. A., Sztuka i polityka. Funkcje propagandowe sztuki w epoce Wazów 1587-1668, Warszawa 1983.

Chrzanowski T., Działalność artystyczna Tomasza Tretera, Warszawa 1984.

Cornelis Bos. A Study of the Origins of the Netherlands Grottesque, ed. by S. Schéle, Stockholm 1965.

Corpus Paracelsisticum. Dokumente frühneuzeitlicher Naturphilosophie in Deutschland, hrsg. Von W. Kühlmann, J. Telle, Bd. 2: Der Frühparacelsismus, Teil 2, Tübingen 2004 (Frühe Neuzeit, 89), s. 550-561.

Delmarcel G., Flemish Tapestry from the 15th to the 18th Century, Antwerp 1999.

Donebauer M., Beschreibung der Sammlung böhmischen Münzen und Medaillen, Prag 1888.

Duverger E., Annotations concernant 'Sieur Jehan Bierens, agent et domesticque de Son Altèze le Sérénissime Prince Wladislaus Sigismundus, Prince 1995 de Poloigne et de Suède' à Anvers, "Gentse Bijdragen tot de Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde" 30, 1995, s. 119-157.

L'Eclat de la Renaissance italienne Tissages d'après Raphaël, Giovanni da Udine, Jules Romain, catalogue d'exposition, du 12 avril au 24 juillet, Paris, Musée du Mobilier National, Galerie des Gobelins, aut. A. Brejon de Lavergnée, J. Vittet, Paris 2011.

Gębarowicz M., Mańkowski T., Arrasy Zygmunta Augusta, Kraków 1937 (Rocznik Krakowski, 29).

Harley R., Harley E., Wanley H., A Catalogue of the Harleian Manuscripts in the British Museum. With Indexes of Persons, Places, and Matters, vol. 3, [b.m.] 1808.

Hennel-Bernasikowa M., Piwocka M., Katalog arrasów króla Zygmunta Augusta, Kraków 2017.

Hirsch Th., Ferber, w: Allgemeine Deutsche Biographie, t. 6, Leipzig 1877, s. 622-628.

Junquera de Vega P., Les séries de tapisseries de grotesques et l'Histoire Noé de la Couronne d'Espagne, "Bulletin des Musées Royaux d'Art et d'Histoire. Actes du Colloque international l'art brabançon au milieu du XVIe siècle et les tapisseries du château du Wawel à Cracovie 14-15 décembre 1972" 45, 1973, s. 143-171.

Krzywy R., Poezja staropolska wobec genologii retorycznej. Wprowadzenie do problematyki, Warszawa 2014.

Lewandowski I., Klemens Janicki. Polski Owidiusz nad Wartą zrodzony (1516-1543), "Kronika Miasta Poznania" 2006, 4, s. 29-30.

Mieszek M., "Rodowitym rytmem pracy Janickiego dopełniam" - "Vitae Regum Polonorum" Klemensa Janickiego w przekładzie Jana Bielskiego, "Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Litteraria Polonica" 2014, 3(25), s. 241-256.

Morelowski M., Arrasy wawelskie Zygmunta Augusta / Les Tapisseries bruxelloises du Chateau Royal de Cracovie, Kraków 1929.

Morelowski M., Zwierzęta i groteski w arrasach jagiellońskich, "Prace Komisji Historii Sztuki PAN" 4, 1930, s. 12.

Peeters N., Connecting People. Documenting the Activities of the Antwerp Painter Hieronymus Francken, and other Floris Disciples, in Paris after 1566, w: Les échanges artistiques entre les anciens Pays-Bas et la France, 1482-1814. Actes du colloque international organisé par l'Institut de recherches historiques du Septentrion, Université de Lille 3 au Palais des Beaux-Arts de Lille les 28-29-30 mai 2008, éd. G. Maës, J. Blanc, Turnhout 2010, s. 117-128.

Piwocka M., Arrasy z groteskami, w: Arrasy flamandzkie w Zamku Królewskim na Wawelu, oprac. J. Szablowski et al., Antwerpia-Warszawa 1975, s. 12.

Schröter A., Regni Poloniae salinarum Vieliciensium descriptio. Das Salzbergwerk von Wieliczka, hrsg. von S. Döpp, Wien 2019.

Soukup R. W., Alchemie und frühe Chemie in Österreich, Wien-Köln-Weimar 2007.

Sudhoff K., Bibliographia Paracelsica. Besprechung der unter Theophrast von Hohenheim's Namen 1527-1893 erschienenen Druckschriften, Berlin 1894. <https://doi.org/10.1515/9783111629254>

Szczot M., Satyra, rozmowa zmarłych czy dialog polityczny? O formie gatunkowej utworu Klemensa Janickiego "In Polonica vestitus varietatem et inconstantiam dialogus", "Symbolae Philologorum Posnaniensium" 27, 2017, 1, s. 93-101. <https://doi.org/10.14746/sppgl.2017.XXVII.1.7>

Szmydki R., Arrasy Zygmunta Augusta w świetle antwerpskiej Certificatieboeck z roku 1560, w: Polska i Europa w dobie nowożytnej / L'Europe moderne: nouveau monde, nouvelle civilisation? / Modern Europe - New Word, New Civilisation? Prace naukowe dedykowane Profesorowi Juliuszowi A. Chrościckiemu, red. T. Bernatowicz et al., Warszawa 2009, s. 29-36.

Szmydki R., Artystyczno-dyplomatyczne kontakty Zygmunta III Wazy z południowymi Niderlandami, Lublin 2008.

Szmydki R., Wyrzedaż mienia po Janie Kazimierzu w roku 1673 / Vente du mobilier de Jean-Casimir en 1673, Warszawa 1995.

Theophrast von Hohenheim genannt Paracelsus. Sämtliche Werke, Supplement Religiöse und soziale Schriften in Kurzfassungen, hrsg. von K. Goldammer, F. Steiner, Wiesbaden 1973.

Ulrich von Richental's Chronik des Constanzer Concils 1414 bis 1418, hrsg. von M. R. Buck, Tübingen 1882.

Valkema Blouw P., Willem Silvius's Remarkable Start, 1559-62, "Quaerendo" 20, 1990, 3, s. 167-206. <https://doi.org/10.1163/157006990X00175>

Valkema Blouw P., Willem Silvius, Christiaan Houweel and Anti-Spanish Propaganda, 1577 to 1579, "Quaerendo" 24, 1994, 1, s. 3-29. <https://doi.org/10.1163/157006994X00090>

Wdowiszewski Z., Marek Ambroży z Nissy i jego "Arma Regni Poloniae" z 1562 r., "Miesięcznik Heraldyczny" 13, 1934, 11, s. 166-169, 12, s. 177-185.

Wiszniewski M., Historia literatury polskiej, t. 8, Kraków 1851.

Ryszard Szmydki, Piotr Józef Janowski **Ze studiów nad zakupami tekstyliów dla króla Zygmunta Augusta po roku 1560**

Archiwalia

Archives Générales du Royaume w Brukseli, Acquists de la Chambre des Douanes, sygn. 85. Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu, rkps 9789/II; 5256/III.

Teksty źródłowe

Les Archives de l'Etat en Pologne avec un relevé de documents relatifs à l'histoire de la Belgique conservés aux Archives Centrales de l'Etat à Varsovie pré cé de d'un aperç u historique, éd. H. Coppejans-Desmedt, Bruxelles 1978 (Miscellanea Archivistica, 18).

Czeremonie prziprowadzeniu cziala Je° Kro: M. s Thikoczina do pogrzebu thim sposobem ssq odprawowane, w: *Pamiętnik Sandomierski*, Warszawa 1830, s. 441–456.

Donnet F., *Documents pour servir à l'histoire des ateliers de tapisserie de Bruxelles, Audenarde, Anvers etc. jusuq' à la fin du XVIIe siècle*, Bruxelles 1896–1898 (Annales de la Société d'Archéologie de Bruxelles, 10–12).

Kurze Beschreibung der Zeremonien welche auf dem Begräbnis von König Stephan gehalten worden sind, Königsberg [po 15 V 1588].

Martiale A., *Le pietose esseqie et sontuose pompe funerali che sono state fatte nuovamente nelle citta di Cracovia per la morte del serenissimi Sigismondo Augusto re di Polonia*, Venetia [po 22 IV 1574].

Niemcewicz J. U., *Zbiór pamiętników historycznych o dawnej Polsce*, t. 1, Warszawa 1822.

Of Household Stuff. The 1601 Inventories of Bess of Hardwick, ed. by S. M. Levey, P. K. Thornton, London 2001.

Orzechowski S., *Panagyricus Nuptiarum Sigimundi Augusti Poloniae Regis*, Cracoviae 1553.

Rosetti G., *Plictho de Larte de tentori che insegna tenger pani telle banbasi et sede si per larthe maggiore come per la comune*, Venetia 1548.

Opracowania

Bauer R., Flämische Weber im deutschsprachigem Raum, w: *Flamish Tapestry Weavers Abroad. Emigration and Founding of Manufactories in Europe*, ed. by G. Delmarcel, Leuven 2002, s. 63-89.

Bender A., Czarna moda w Hiszpanii, w: *Sztuka doby El Greca*, red. A. Witko, Kraków 2018, s. 193-211.

Bertelli S., Cardini F., Garbero Zorzi E., *Italian Renaissance Courts*, London 1986.

Bodniak S., Skorupska Z., Jan Kostka, kasztelan gdański, prezes Komisji Morskiej i rzecznik unii Prus z Koroną, Gdańsk 1979.

Borawski P., *Tatarzy w dawnej Rzeczypospolitej*, Warszawa 1986.

Buchanan I., *The Tapestries Purchased by King Eric XIV of Sweden at Antwerp in 1560-1561. New Documentation*, w: *Flemish Tapestry in European and American Collections. Studies in Honor of Guy Delmarcel*, ed. by K. Brosens, Turnhout 2003, s. 93-98.

Cercha S., Roderyg Dermoyen, "Sprawozdania Komisji Historii Sztuki" 8, 1912, 3 i 4, s. CCCLVIII.

Cercha S., Sebald Link, hafciarz J.K.M. Zygmunta Augusta (1552-1579), "Sprawozdania Komisji Historii Sztuki PAU" 2, 1915, s. XC-XCI.

Chętdowska K., Luński, w: *Słownik polszczyzny XVI wieku*, t. 12, Wrocław 1979, s. 406.

Collier Frick C., *Dressing Renaissance Florence. Families, Fortunes, and Fine Clothing*, London 2005.

Gębarowicz M., Mańkowski T., *Arrasy Zygmunta Augusta*, Kraków 1937 (Rocznik Krakowski, 29).

Gloger Z., *Encyklopedia staropolska*, t. 3, Warszawa 1978.

Göbel H., *Wandteppiche*, Teil 1, Bd. 2: Die Niederlande, Leipzig 1923.

<https://doi.org/10.1007/BF01745278>

Hennel-Bernasikowa M., Czarno-białe tkaniny Zygmunta Augusta, "Studia Waweliana" 5, 1996, s. 33-42.

Hennel-Bernasikowa M., Piwocka M., *Katalog arrasów króla Zygmunta Augusta*, Kraków 2017.

Janowski P. J., Oprawa artystyczna pogrzebów królów polskich w XVI w. Problematyka rekonstrukcji wizualnych aspektów ceremonii żałobnych, artykuł przyjęty do druku w "Roczniku ZW Foundation".

Janowski P. J., Oprawa artystyczno-ideowa pogrzebu Stefana Batorego, "Barok. Historia - Literatura - Sztuka" 22, 2015, 1, s. 29-45.

Konopczyński W., Chronologia sejmów polskich 1493-1793, "Archiwum Komisji Historycznej PAU", seria 2, t. 4 (ogólnego zbioru 16), nr 3 (1948), s. 127-169.

Kostka J. A., Kostkowie herbu Dąbrowa, Koszalin 2010.

Kowalska H., Kostka Jan ze Sztemberku, w: PSB, t. 14, Wrocław 1968-1969, s. 345-348.

Kryczyński S., Tatarzy litewscy. Próba monografii historyczno-etnograficznej, Warszawa 1938.

Leitsch W., Das Leben am Hof König Sigismunds III. von Polen, Bd. 2, Wien-Kraków 2009.

<https://doi.org/10.1553/0x0018c376>

Maroszek J., Pogranicze Litwy i Korony w planach króla Zygmunta Augusta, Białystok 2000.

Naworski Z., Prawa podatkowe Prus Królewskich (1454-1772), "Toruński Rocznik Podatkowy" 2017, s. 5-33.

Nowak A., Dzieje Polski, t. 4: 1468-1572. Trudny złoty wiek, Kraków 2019.

Nürnberger Künstlerlexikon. Bildende Künstler, Kunsthandwerker, Gelehrte, Sammler, Kulturschaffende und Mäzene vom 12. bis zur Mitte des 20. Jahrhunderts, Bd. 2, hrsg. von M. H. Greib, Monachium 2007.

Praÿetfuess Hiob, w: PSB, t. 28, Wrocław 1984-1985, s. 367-368.

<https://doi.org/10.4295/audiology.28.367>

Przedziecki A., Jagiellonki polskie w XVI wieku, t. 3, Kraków 1868.

Schmid P., Sterben - Tod - Leichenbegängnis Kaiser Maximilians, w: Der Tod des Mächtigen. Kult und Kultur des Todes spätmittelalterlicher Herrscher, hrsg. von L. Kolmer, Paderborn 1997, s. 185-215.

Smart A., The Renaissance and Mannerism in Northern Europe and Spain, New York 1972.

Stankiewicz A., Nieznany inwentarz klejnotów króla Zygmunta Augusta z 1576 r., w: Rządzić i ołśniewać. Klejnoty i jubilerstwo w Polsce w XVI i XVII wieku, red. D. Nowacki, M. Piwocka, D. Szewczyk-Prokurat, Warszawa 2019, s. 41-62.

Steppe J. K., Mencía de Mendoza et ses relations avec Érasme, Gilles de Busleyden et Jean-Louis Vivès, w: Scrinium Erasmianum. Melanges historiques publiés sous le patronage de l'université de Louvain à l'occasion du cinquième centenaire de la naissance d'Érasme, t. 2, Leiden 1969, s. 449-506.

Sulewska R., Warszawskie uroczystości pogrzebowe królów i ich rodzin w XVI i XVII wieku. Ceremoniał, przestrzeń, oprawa plastyczna, "Rocznik Historii Sztuki" 44, 2019, s. 179-204.

Szmydki R., Arrasy Zygmunta w świetle antwerpskiej Certificatieboeck z roku 1560, w: Polska i Europa w dobie nowożytnej / L'Europe moderne: nouveau monde, nouvelle civilisation? / Modern Europe - New World, New Civilisation? Prace naukowe dedykowane Profesorowi Juliuszowi A. Chrościckiemu, red. T. Bernatowicz et al., Warszawa 2009, s. 29-35.

Szmydki R., O jagiellońskich tapiseriach odzyskanych w Sztokholmie przez Zygmunta III (1566-1632), "Kronika Zamkowa" 2(42), 2001, s. 41-75.

Szmydki R., The Role of Gdańsk in Acquiring Netherlandish Tapestries for the Polish-Lithuanian Commonwealth in the Sixteenth and Seventeenth Centuries, w: Art of the Southern Netherlands: Gdańsk and Polish-Lithuanian Commonwealth, ed. by J. Tylicki, J. Żukowski, Gdańsk 2017, s. 27-40.

Warr C., Belief, w: *A Cultural History of Dress and Fashion in the Renaissance*, ed. by E. Currie, London 2018, s. 83-86. <https://doi.org/10.5040/9781474206419.ch-004>

White G., "that whyche ys nedefoulle and nesary". *The Nature and Purpose of the Original Furnishings and Decoration of Hardwick Hall, Derbyshire*, rozprawa doktorska, vol. 1-2, University of Warwick, Centre for the Study of the Renaissance, Coventry 2005, <https://wrap.warwick.ac.uk/1200/?msclid=3cd0d02bd0a411ec92c4a6fa6469993c> (dostęp: 9 V 2022).

Wojciechowski J., Caraglio w Polsce, "Rocznik Historii Sztuki" 25, 2000, s. 5-63.

Strony internetowe

http://www.wandmalerei-luebeck.uni-kiel.de/testwebdb/receive/Histral_hlsch_00017113 (dostęp: 4 II 2020)

Elwira Buszewicz **Biskup i Muzy. Konterfekty Filipa Padniewskiego w poezji nowołacińskiej**

Teksty źródłowe

Acta rectoralia Almae Universitatis Studii Cracoviensis, t. 2, oprac. S. Estreicher, Kraków 1909.

Białobrzeski M., *Katechizm albo wizerunek prawej wiary chrześcijańskiej wedle nauki Pana Jezusa Chrystusa, Apostołów Jego i Kościoła Jego Świętego przeciwko wszystkim obłądliwościom tych czasów barzo pożyteczny*, Kraków 1567.

Cochanovius I., *Elegiarum libri quattuor, eiusdem Foricenia sive Epigrammatum libellus*, Cracoviae 1584.

Gostyński A., *Illustrissimo Principi, amplissimo (diis hominibusque approbantibus) Cracoviensi Pontifici, Philippo Padnevio, Regni Poloniae Procancellario, primum Cracoviam ingresso, gratulatio*, Cracoviae 1562.

Górski J., *De generibus dicendi liber, adolescenti dicendi studioso opus et utile, et necessarium*, Cracoviae (Siebeneycher) 1559.

Górski J., *De generibus dicendi / O rodzajach wymowy*, przeł. i oprac. R. Sawa, Warszawa 2010.

Grzegorz z Sambora, *Carmina selecta / Poezje wybrane*, przeł. i oprac. E. Buszewicz, Warszawa 2011.

Grzegorz z Sambora, *Częstochowa*, przeł. i oprac. E. Buszewicz, W. Ryczek, Kraków 2020.

Grzegorz z Sambora, *Żywot świętego Stanisława Kostki, Polaka*, przeł. E. Buszewicz, oprac. E. Buszewicz, W. Ryczek, Kraków 2018.

Kącki K., *Vitae archiepiscoporum et episcoporum ecclesiae Cracoviensis*, Kraków 1593.

Paprocki B., *Gniazdo cnoty*, Kraków 1578.

Samboritanus V. G., *Ecloga, Elegiae, Epigrammata, Silvula, Epitaphia*, Cracoviae 1566.

Starowolski S., *Monumenta Sarmatarum*, Cracoviae 1655.

Opracowania

Abramowska J., *Poeta zgody – Jan Kochanowski*, w: *Pisarze staropolscy. Sylwetki*, t. 2, red. S. Grzeszczuk, Warszawa 1997, s. 71–147.

Barycz H., *Gostyński Andrzej zwany Receptą*, w: *PSB*, t. 8, Wrocław 1960, s. 371–372.

Bibliografia literatury polskiej „Nowy Korbut”, t. 3: *Piśmiennictwo staropolskie. Hasła osobowe N–Ż*, oprac. R. Pollak et al., Warszawa 1965.

Gładysz A., *Wyprawa pozwolska Zygmunta Augusta w 1557 roku*, „*Roczniki Humanistyczne*” 56, 2008, 2, s. 81–106.

Głombiowska Z., *Komentarz*, w: J. Kochanowski, *Carmina Latina. Poezja łacińska*, cz. 3: *Komentarz*, oprac. Z. Głombiowska, Gdańsk 2013.

Hajdukiewicz L., Kowalska H., *Padniewski Filip h. Nowina (zm. 1572), podkanclerzy koronny, biskup krakowski*, w: *PSB*, t. 25, Wrocław 1980, s. 1–7.

Hartleb M., *Estetyka Jana Kochanowskiego. Stosunek poety do sztuki plastycznej*, Lwów 1923.

Janicki M. A., *Zaginione inskrypcje poetyckie katedry wawelskiej (do końca XVI wieku)*, „*Studia Waweliana*” 11–12, 2002–2003, s. 43–72.

Korolko M., *Jana Kochanowskiego żywot i sprawy*, Warszawa 1985.

Lewicka-Kamińska A., *Rzut oka na rozwój oprawy książkowej w Krakowie*, „*Roczniki Biblioteczne*” 17, 1972, s. 49–64.

Machaj D., *Sądownictwo rektorów krakowskich w XVI wieku*, „*Czasopismo Prawno-Historyczne*” 66, 2014, 1, s. 41–76. <https://doi.org/10.14746/cph.2014.46.1.01>

Milewska-Ważbińska B., *Ars epitaphica. Z problematyki łacińskich wierszy nagrobnych*, Warszawa 2006

Nowaszczuk J., *Renesansowe epitafia biskupów*, „*Pamiętnik Literacki*” 102, 2011, 4, s. 25–39.

Odrzywolska-Kidawa A., *Podkanclerzy Piotr Tomicki (1515–1535). Polityk i humanista*, Warszawa 2005.

Pagaczewski J., *Jan Michałowicz z Urzędowa*, Kraków 1937 (*Rocznik Krakowski*, 28).

Pelc J., *Jan Kochanowski. Szczyt renesansu w literaturze polskiej*, Warszawa 1980.

Sitkowa A., *Książki „zalecane” przez Andrzeja Trzecieckiego*, w: *Zalecenia i przestrogi lekturowe. XVI–XX wiek*, red. M. Jarczykówna, A. Bajor, Katowice 2012, s. 9–17.

Marta Wojtkowska-Maksymik **Wizerunek Zygmunta Augusta w listach dedykacyjnych (na wybranych przykładach)**

Teksty źródłowe

Biblia brzeska 1563, wyd. P. Królikowski, Clifton–Kraków 2003.

Biblia to jest Księgi Starego i Nowego Zakonu, Kraków 1561.

Bielski M., *Kronika, to jest historia świata*, t. 1, oprac. D. Śniezko, D. Kozaryn, współudz. E. Karczewska, Szczecin 2019.

- Erizzo S., *Discorso sopra le medaglie de gli antichi*, Vinegia 1568.
- Górnicki Ł., *Dworzanin polski*, oprac. R. Pollak, Wrocław 1954.
- Herburt J., *Locorum de fide communium Latinopolonorum Liber I / Głównych o wierze artykułów księgi I*, Cracoviae 1568.
- Herburt J., *Statuta i przywileje koronne z łacińskiego języka na polski przełożone, nowym porządkiem zebrane i spisane*, Kraków 1570.
- Hozjusz S., *Confessio fidei Catholicae Christiana [...]*, Cracoviae 1552.
- Kalwin J., *Dedykacja Kalwina dla Zygmunta Augusta*, przeł. B. Jarmulak, <https://reformowanypoznan.org/2017/11/dedykacja-kalwina-dla-zygmunta-augusta/> (dostęp: 29 IV 2021).
- Konfesja sandomierska*, transkrypcja i koment. jęz. K. Długosz-Kurczabowa, Warszawa 2001.
- Kromer M., *De origine et rebus gestis Polonorum*, Basileae 1555 (1554, 1564).
- M. Antonii Coccii Sabellici Opera omnia*, t. 1, Basileae 1560.
- Modrzewski A. F., *Mowy*, przeł. E. Jędrkiewicz, wstęp Ł. Kurdybacha, red. i koment. K. Koranyi, Warszawa 1954.
- Modrzewski A. F., *O poprawie Rzeczypospolitej*, przeł. E. Jędrkiewicz, wstęp Ł. Kurdybacha, red. i koment. S. Bodniak, Warszawa 1953.
- Modrzewski A. F., *Sylwy*, przeł. L. Joachimowicz, wstęp Ł. Kurdybacha, red. K. Górski, Warszawa 1959.
- Münster S., *Cosmographia universalis*, t. 4, Basel 1550.
- Niemojewski J., *Epidromus albo Pogonią za gońcem księdza Herbestowym pewnośc Pisma Świętego pokazujący*, Kraków 1572.
- Orzechowski S., *Annales Polonici*, Dobromil 1611.
- Sarnicki S., *O uznaniu Pana Boga*, oprac. P. Potoniec, M. Popielarska, E. Cybulska-Bohuszewicz, Warszawa 2016, <https://www.rcin.org.pl/dlibra/publication/82495/edition/62763/content> (dostęp: 17 IV 2021).
- Sarnicki S., *Statuta i metryka przywilejów koronnych*, oprac. K. Opaliński, A. Luto-Kamińska, Warszawa 2016, <https://www.rcin.org.pl/dlibra/publication/82540/edition/62788/content> (dostęp: 17 IV 2021).
- Stanisława Orzechowskiego i Franciszka Stankara pisma o państwie i religii – „Chimera” i „Reguły reformacji”*, wstęp i oprac. K. Koehler, Kraków 2012.
- Testamentu Nowego część pierwsza*, Królewiec 1551.
- Wujek J., *Iudicium albo rozsądek niektórych katolików o Konfesji Sędmierskiej*, Kraków 1570.

Opracowania

- Besala J., *Zygmunt August i jego żony. Studium historyczno-obyczajowe*, Poznań 2015.
- Błazińska H., *Listy dedykacyjne do Zygmunta Augusta*, „Roczniki Humanistyczne” 34, 1986, 3, s. 105–112.

- Butkiewicz M., *Adresaci listów dedykacyjnych w drukach lubelskich XVII i XVIII w.*, w: *Książki i historia. Księga jubileuszowa ofiarowana dr. Zdzisławowi Bieleniowi z okazji 50-lecia nieprzerwanej pracy w Bibliotece im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie*, [komitet red. Z. Ciuruś et al.], Lublin 2008, s. 41–43.
- Curtius E. R., *Literatura europejska i łacińskie średniowiecze*, przeł. i oprac. A. Borowski, Kraków 1997.
- Cynarski S., *Dwór królewski w Krakowie za ostatnich Jagiellonów*, w: *Kraków w dobie Renesansu. Materiały Sesji Naukowej z okazji Dni Krakowa w roku 1986*, Kraków 1989, s. 75–84.
- Cynarski S., *Zygmunt August*, Wrocław 2004.
- Czekajewska A., *O listach dedykacyjnych w polskiej książce XVI wieku*, „Roczniki Bibliotekoznawcze” 1962, 1–2, s. 21–56.
- Dubas-Urwanowicz E., *Wkład Zygmunta Augusta w dzieło unii polsko-litewskiej*, w: *Unia lubelska z 1569 roku. Z tradycji unifikacyjnych I Rzeczypospolitej*, red. T. Kempa, K. Mikulski, Toruń 2011, s. 121–130.
- Ferenc M., *Dwór Zygmunta Augusta. Organizacja i ludzie*, Oświęcim 2014.
- Ferenc M., *Mikołaj Radziwiłł „Rudy” (ok. 1515–1584)*, Kraków 2008.
- Górski K., *Grzegorz Paweł z Brzezina. Monografia z dziejów polskiej literatury arjańskiej XVI wieku*, Kraków 1929.
- Janicki M. A., *Górnicki, Kochanowski, Nidecki – wspólne lektury, wzajemne inspiracje? Kilka uwag o środowisku humanistycznym kancelarii Zygmunta Augusta w Wilnie*, w: *Łukasz Górnicki i jego włoskie inspiracje. Materiały z sesji zorganizowanej przez Komisję Dziejów Odrodzenia i Reformacji przy Komitecie Nauk Historycznych PAN (Warszawa, 28–19 listopada 2003)*, red. P. Salwa, Warszawa 2005, s. 65–84.
- Jurek T., Kizik E., *Historia Polski do 1572*, Warszawa 2013.
- Kawecka-Gryczowa A., *Biblioteka ostatniego Jagiellona. Pomnik kultury renesansowej*, Wrocław 1988.
- Korolko M., *Seminarium Rzeczypospolitej Królestwa Polskiego. Humanisci w kancelarii królewskiej Zygmunta Augusta*, Warszawa 1991.
- Kot S., *Polacy w Bazylei za czasów Zygmunta Augusta. U źródeł polskiej myśli krytycznej XVI wieku*, OiRWP, 1921, s. 111–115.
- Lausberg H., *Retoryka literacka. Podstawy wiedzy o literaturze*, przeł., oprac. i wstęp A. Gorzkowski, Bydgoszcz 2002.
- Lehmann J., *Konfesja sandomierska na tle innych konfesji w Polsce w XVI wieku*, Warszawa 1937.
- Lenart M., *Miles pius et iustus. Żołnierz chrześcijański katolickiej wiary w kulturze i piśmiennictwie dawnej Rzeczypospolitej (XVI–XVIII w.)*, Warszawa 2009.
- Ogonowski Z., *Socynianizm. Dzieje, poglądy, oddziaływanie*, Warszawa 2015.
- Picur J., *O zbiorze „Statuta y przywileje koronne z łacińskiego języka na polski przełożone, nowym porządkiem zebrane” autorstwa Jana Herburt*, „Folia Iuridica Universitatis Wratislaviensis” 6, 2017, 1, s. 167–192.

Pirożyński J., *Royal Book Collections in Poland during the Renaissance*, „Libraries & Culture” 24, 1989, 1, s. 21–32.

Prus J., *Król Zygmunt August i jego zasługi dla polskiej kultury*, „Studia Historyczne” 17, 1974, 4, s. 533–564.

Staniszewski A. T., *Historyje krakowskie. Funkcjonowanie narracyjnych tekstów popularnych we wczesnonowożytnej aglomeracji krakowskiej*, Kraków 2020.

Sucheni-Grabowska A., *Zygmunt August: król polski i wielki książę litewski: 1520–1562*, Warszawa 1996.

Szczucki L., *Wokół „Sylw” Modrzewskiego*, OiRwP, 18, 1973, s. 53–63.

Tomkowicz S., *Na dworze królewskim dwóch ostatnich Jagiellonów*, Kraków 1929.

Ulewicz T., *Wśród impresorów krakowskich doby renesansu*, Kraków 1977.

Wachholz L., *Z dziejów zboru ewangelickiego w Krakowie*, „Reformacja w Polsce” 1921, 4, s. 266–272.

Wijaczka J., *Reformacja w Koronie w XVI w. – sukces czy niepowodzenie?*, „Gdański Rocznik Ewangelicki” 8, 2004, s. 13–34.

Wojtkowska-Maksymik M., *Il ritratto del mecenate ideale nel Rinascimento polacco (sulla base delle lettere dedicatorie al re Sigismondo II Augusto)*, w: *Mecenati, artisti e pubblico nel Rinascimento. Atti del Convegno Internazionale (Pienza-Chianciano Terme 20–23 luglio 2009)*, a cura di L. Secchi Tarugi, Firenze 2011, s. 513–520.

Wojciech Ryczek **„Sarmacki Tibullus”. Sylwa (II 2) Andrzeja Trzecieckiego do Jana Kochanowskiego**

Teksty źródłowe

Cochanovius I., *Elegiarum libri quattuor eiusdem Foricenia sive epigrammatum libellus*, Cracoviae 1584.

Grzegorz z Sambora, *Częstochowa*, przeł. i oprac. E. Buszewicz, W. Ryczek, Kraków 2020.

Klonowic S. F., *Żale nagrobne na ślachtetnie urodzonego i znacznie uczonego męża, nieboszczyka Pana Jana Kochanowskiego*, Lublin 1988.

Kochanowski J., *Dzieła polskie*, oprac. J. Krzyżanowski, Warszawa 1980.

Martial, *Select Epigrams*, ed. by L. C. Watson, P. A. Watson, Cambridge 2003.

Mączyński J., *Lexicon Latino-Polonicum ex optimis Latinae linguae scriptoribus concinnatum*, Regiomonti Borussiae 1564.

Nidecki A. P., *Trzy mowy gratulacyjne z okazji zwycięstwa nad Moskwiczinami*, oprac. B. Awianowicz, Warszawa 2016.

Poliziano A., *Silvae*, ed., transl. by Ch. Fantazzi, Cambridge 2004.

Scaliger J. C., *Poetices libri septem*, Lugduni 1561.

Trzeciecki A., *Carmina. Wiersze łacińskie*, oprac., przeł. i wstęp J. Krókowski, Wrocław 1958.

Opracowania

Awianowicz B., Muza Jana Kochanowskiego i jego łacińska elegia III 13 - dwa uzupełniające się wiersze programowe renesansowego poety, "Europa Orientalis" 33, 2014, s. 225-234.

Boyd B. W., Ovid's Literary Loves. Influence and Innovation in the Amores, Ann Arbor 1997.
<https://doi.org/10.3998/mpub.15170>

Boyd B. W., 'Parva seges satis est'. The Landscape of Tibullan Elegy in 1.1 and 1.10, "Transactions of the American Philological Association" 114, 1984, s. 272-280. <https://doi.org/10.2307/284151>

Brożek M., Geneza formy i treści w Sylwach Stacjusza, "Meander" 21, 1966, 11-12, s. 455-467.

Brückner A., Dzieje kultury polskiej, t. 2, Kraków 1931.

Chrobot A., Carmina Maiora Andrzeja Trzecieckiego. Próba monografii, Kielce 2014.

Curtius E. R., Literatura europejska i łacińskie średniowiecze, przeł. i oprac. A. Borowski, Kraków 2005.

Głombiowska Z., Inspiracje propercjańskie w elegiach Jana Kochanowskiego, "Pamiętnik Literacki" 63, 1972, 3, s. 5-28.

Gorzowski A., Bene atque ornate. Twórczość łacińska Jana Kochanowskiego w świetle lektury retorycznej, Kraków 2004.

Jasnowski J., Piotr z Goniądza: życie, działalność i pisma. Studium z dziejów ruchu religijnego w Polsce w drugiej połowie XVI stulecia, Warszawa 1935.

Karpiński A., Staropolska poezja ideałów ziemiańskich. Próba przekroju, Wrocław 1983.

Korolko M., Jana Kochanowskiego żywot i sprawy. Materiały, komentarze i przypuszczenia, Warszawa 1985.

Korolko M., Seminarium Rzeczypospolitej Królestwa Polskiego. Humanisci w kancelarii królewskiej Zygmunta Augusta, Warszawa 1991.

Kotarska J., Theatrum mundi. Ze studiów nad poezją staropolską, Gdańsk 1998.

Kowalska H., Działalność reformatorska Jana Łaskiego w Polsce 1556-1560, Warszawa 1999.

Krókowski J., Andrzej Trzeciecki. Poeta-humanista i działacz reformacyjny, Warszawa 1954.

Krzywy R., Sztuka wyborów i dar inwencji. Studium o strukturze gatunkowej poematów Jana Kochanowskiego, Warszawa 2008.

Krzywy R., Silvae i sylwy - glosa historycznoliteracka do pewnego nieporozumienia, "Pamiętnik Literacki" 104, 2013, 3, s. 145-151. <https://doi.org/10.18318/pl.2013.3.7>

Krzyżanowski J., O paru fraszkach Jana Kochanowskiego, OiRwP, 9, 1964, s. 5-21.

Lowrie M., Horace's Narrative Odes, Oxford 1997.

Lutyński K., Prokuratorzy Jana Kochanowskiego jako prepozyta poznańskiego (1564-1574), "Pamiętnik Literacki" 72, 1981, 1, s. 209-222.

Magnuszewski W., "I to czemu nic, jeśli opatem?", "Litteraria" 19, 1987, s. 5-33.

Małek J., Zarys dziejów Reformacji w Wielkopolsce, "Gdański Rocznik Ewangelicki" 10, 2016, s. 21-31.

Milewska-Ważbińska B., Przyjaźń humanistów - wzorce, postawy, ekspresja literacka, w: Humanizm polski. Długie trwanie - tradycje - współczesność, red. A. Nowicka-Jeżowa, M. Cieński, współpr. A. Pawlak, Warszawa 2009, s. 63-74.

Newmyer S. T., *The Silvae of Statius. Structure and Theme*, Leiden 1979.

<https://doi.org/10.1163/9789004327702>

Otwinowska B., Humanistyczna koncepcja "otium" w Polsce na tle tradycji europejskiej, w: *Studia porównawcze o literaturze staropolskiej*, red. T. Michałowska, J. Ślaski, Wrocław 1980, s. 169-186.

Pawlikowski J., Kilka słów o stosunku Kochanowskiego do Tibulla w elegiach łacińskich, w: *W trzechsetną rocznicę Jana Kochanowskiego 1584-1884*, Kraków 1884, s. 167-173.

Pelc J., Czarnoleska Arkadia Jana Kochanowskiego, w: *For Wiktor Weintraub. Essays in Polish Literature, Language and History Presented on the Occasion of His Sixty-Fifth Birthday*, ed. by V. Erlich et al., Paris 1975, s. 319-332.

Pelc J., *Jan Kochanowski. Szczyt renesansu w literaturze polskiej*, Warszawa 2001.

Pelc J., Problemy periodyzacji twórczości Jana Kochanowskiego a periodyzacja literatury polskiego renesansu, *OiRwP*, 27, 1982, s. 5-17.

Pelc J., Wiersze Jana Kochanowskiego w rękopisie Osmolskiego a wczesne wydania hymnu "Czego chcesz od nas, Panie, za Twe hojne dary", w: *Miscellanea staropolskie*. 4, red. R. Pollak, Wrocław 1972, s. 36-79.

Putnam M. C. J., Horace and Tibullus, *"Classical Philology"* 67, 1972, 2, s. 81-88.

<https://doi.org/10.1086/365835>

Putnam M. C. J., Simple Tibullus and the Ruse of Style, *"Yale French Studies"* 45, 1970, s. 21-32.

<https://doi.org/10.2307/2929551>

Słomak I., Poetyckie i prozatorskie "sylwy" - wobec tradycji retorycznej, *"Śląskie Studia Polonistyczne"* 4, 2013, 2, s. 271-297.

Sokolski J., *Lipa, Chiron i labirynt. Esej o "Fraszkiach"*, Wrocław 1998.

Sokolski J., Sub tegmine tiliae. Arkadyjskie otia Jana Kochanowskiego, w: *Staropolskie Arkadie*, red. J. Dąbkowska-Kujko, J. Krauze-Karpińska, Warszawa 2010, s. 20-35.

Solmsen F., Tibullus as an Augustan Poet, *"Hermes"* 90, 1962, s. 295-325.

Szelest H., *"Sylwy" Stacjusza*, Wrocław 1971.

Śnieżewski S., *Słowo i obraz. Studia historycznoliterackie nad "Sylwami" Stacjusza*, Kraków 2010.

Ullman B. L., Horace and Tibullus, *"The American Journal of Philology"* 33, 1912, 2, s. 149-167.

<https://doi.org/10.2307/289541>

Wójcik A., Elegijny model życia w świetle I księgi elegii Tibullusa, *"Symbolae Philologorum Posnaniensium Graece et Latinae"* 9, 1992, s. 85-109.

Radostaw Rusnak **Warneńczyk uwielbiony, czyli o miejscu Fragmentum XXI względem Satyra i innych politycznych utworów Jana Kochanowskiego**

Teksty źródłowe

Buonaccorsi Callimach Ph., *Vita et mores Gregorii Sanocei Leopoliensis archiepiscopi*, ed. L. Finkel, Leopoli 1891.

Czahrowski A., *Treny i rzeczy rozmaite (1597)*, oprac. T. Mikulski, Warszawa 1937 (Biblioteka Zapomnianych Poetów i Prozaików Polskich XVI–XVIII w., ser. II, z. 5).

Długosz J., *Annales seu Cronicae incliti Regni Poloniae. Liber undecimus et liber duodecimus*, Varsaviae 2001.

Długosz J., *Roczniki czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego. Księga jedenasta i księga dwunasta*, przeł. J. Mrukówna, Warszawa 2004.

F. Kallimacha Geminiańczyka *O królu Władysławie, czyli O klęsce warneńskiej*, przeł., przyp. i biogr. Kallimacha M. Gliszczyński, Warszawa 1854.

Filipa Buonaccorsi Kallimacha *Życie i obyczaje Grzegorza z Sanoka, arcybiskupa lwowskiego (przekład polski z oryginału łacińskiego), poprzedza Spór o Grzegorza z Sanoka*, przeł. T. Sinko, Lwów 1909.

Marcina Kromera, biskupa warmińskiego ksiąg XXX [...] z łacińskiego przełożona przez Marcina z Błażowa Błażowskiego, Sanok 1857; zob. też W. Ryczek, „Mistrzyni żywota”. Marcin Kromer o historiografii, w: Marcin Kromer. *Polski Liwiusz z Biecza*, [red. A. Obrębski], Gorlice 2014, s. 105–106.

Ioannes Cochranovius: pisma łacińskie, oprac. W. Walecki et al., Kraków 2008 (Biblioteka Tradycji, 70).

Janicki K., *Carmina: dzieła wszystkie*, wyd. i wstęp (I) J. Krókowski, przeł. E. Jędrkiewicz, wstęp (II), koment., similia, appendices, słownik imion własnych i indeks oprac. J. Mosdorf, Wrocław–Warszawa–Kraków 1966.

Klonowic S. F., *Historyja książąt i królów polskich krótkim wierszem polskim opisana*, Kraków (?) 1699.

Kochanowski J., *Carmina latina / Poezja łacińska, cz. 1: Fototypia-transkrypcja*, wyd. i wstęp Z. Głombiowska, Gdańsk 2008.

Kochanowski J., *Dzieła polskie*, oprac. J. Krzyżanowski, Warszawa 1980.

Kochanowski J., *Odprawa posłów greckich*, oprac. T. Ulewicz, (BN I 1), Wrocław–Warszawa–Kraków 1962.

Kochanowski J., *Odprawa posłów greckich*, oprac. T. Witczak, przy udziale M. Osiewicza oraz M. Szczot i M. Janickiego, w: idem, *Dzieła wszystkie: wydanie sejmowe*, t. 6, Warszawa 2021.

Kronika polska Marcina Kromera, biskupa warmińskiego ksiąg XXX [...] z łacińskiego przełożona przez Marcina z Błażowa Błażowskiego, Sanok 1857.

Philippi Callimachi historia de rege Vladislao, ed. I. Lichońska, comment. T. Kowalewski, trad. A. Komornicka, Varsoviae 1961.

Toć jest dziwne a nowe. Antologia literatury polskiego średniowiecza, oprac. A. Jelicz, Warszawa 1987.

Opracowania

- Besala J., *Zygmunt August i jego żony. Studium historyczno-obyczajowe*, Warszawa 2015.
- Boratyński L., *Stefan Batory i plan ligi przeciw Turkom (1576–1584)*, Oświęcim 2019.
- Buchwald-Pelcowa P., *Dawne wydania dzieł Jana Kochanowskiego*, Warszawa 1993.
- Buchwald-Pelcowa P., *Mecenat nad piśmiennictwem i książką w dawnej Polsce*, w: *Z dziejów mecenatu kulturalnego w Polsce*, red. J. Kostecki, Warszawa 1999, s. 33–90.
- Cynarski S., *Zygmunt August*, Wrocław 1988.
- Czajkowska E., *Życie kulturalne na dworze króla Zygmunta Augusta w świetle „Księgi ekspedycji kancelarii nadwornej 1559–1572”*, w: *Sigismundus Augustus Rex. Studia i szkice z dziejów panowania ostatniego Jagiellona*, red. A. Januszek-Sieradzka, Sandomierz 2010 (*Praeclara Stirps Jagiellonica*, 2), s. 201–217.
- Danysz A., *O wychowaniu Zygmunta Augusta*, Kraków 1915.
- Dassonville M., *Ronsard: étude historique et littéraire. 4: Grandeurs et servitudes*, Genève 1985.
- Dziubiński A., *Stosunki dyplomatyczne polsko-tureckie w latach 1500–1572 w kontekście międzynarodowym*, Wrocław 2005.
- Foryt A., *1444: krucjata polskiego króla*, Kraków 2019.
- Gładysz A., *Wojskowe osiągnięcia Zygmunta Augusta. Próba oceny*, w: *Sigismundus Augustus Rex. Studia i szkice z dziejów panowania ostatniego Jagiellona*, red. A. Januszek-Sieradzka, Sandomierz 2010 (*Praeclara Stirps Jagiellonica*, 2), s. 149–166.
- Głombiowska Z., *Komentarz*, do: J. Kochanowski, *Carmina latina / Poezja łacińska*, cz. 3: *Komentarz*, oprac. Z. Głombiowska, Gdańsk 2013.
- Głuszcz-Zwolińska E., *Muzyka nadworna ostatnich Jagiellonów*, Kraków 1988.
- Górska B., *Wstęp*, w: J. Głuchowski, *Ikones książąt i królów polskich*, Wrocław 1979, s. IX–XV.
- Grabski A. F., *Wiersze o klęsce warneńskiej. Z dziejów okolicznościowej poezji politycznej w Polsce XV w.*, „Prace Polonistyczne” 23, 1967, s. 26–54.
- Gregorowicz D., *Tiara w grze o koronę. Stolica Apostolska wobec wolnych elekcji w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w drugiej połowie XVI wieku*, Kraków 2019.
- Halecki O., *Od unii florenckiej do unii brzeskiej*, t. 1, przeł. A. Niklewicz, Lublin–Rzym 1997 (Biblioteka Europy Środkowo-Wschodniej, 4).
- Hartleb K., *Biblioteka Zygmunta Augusta. Studium z dziejów kultury królewskiego dworu*, Lwów 1928.
- Jawoszek J., *Wyroby złotnicze Zygmunta Augusta i ich twórcy w latach 1544–1546*, w: *Curia Jagiellonica. Studia z dziejów dworu i kultury dworskiej w XV–XVI wieku*, red. A. Januszek-Sieradzka, Lublin–Sandomierz 2009 (*Praeclara Stirps Jagiellonica*, 1), s. 71–99.
- Jefferson J., *The Holy Wars of King Wladislas and Sultan Murad. The Ottoman-Christian Conflicts from 1438–1444*, Leiden–Boston 2012. <https://doi.org/10.1163/9789004229259>

Karwasińska J., *Materiały do dziejów budowy Zamku Warszawskiego w latach 1569–1572 zaczerpnięte z księgi rachunkowej Stanisława Fogelwedra i odnoszących się do niej kwitów*, „Rocznik Warszawski” 18, 1985, s. 197–214.

Kawecka-Gryczowa A., *Biblioteka ostatniego Jagiellona. Pomnik kultury renesansowej*, Wrocław 1988.

Kovács E., *Uniwersytet Krakowski a kultura węgierska. Przyczynki do historii węgiersko-polskich stosunków kulturalnych wieków XV i XVI*, przeł. E. Mroczko, Wrocław 1965.

Krzywy R., „Do rozmachu epicznego tchu nie stawało”. *Jan Kochanowski a poezja epicka – próba przeorganizowania stanu wiedzy*, w: *W kręgu Kaliope. Epika w dawnej literaturze polskiej i jej konteksty. Prace ofiarowane Profesor Ludwice Ślękowej*, red. A. Oszczęda, J. Sokolski, Wrocław 2010, s. 31–50.

Krzywy R., „*Reges et principes Regni Poloniae*” Adriana Kochana Wolskiego jako przykład wierszowanego katalogu władców, „*Acta Sueco-Polonica*” 10/11, 2001–2002, s. 95–108.

Łempicki S., *Uwagi o próbach epickich Jana Kochanowskiego*, w: idem, *Renesans i humanizm w Polsce. Materiały do studiów*, słowo wstępne K. Budzyk, Warszawa 1951, s. 221–247.

Mańkowski J., *Schenschmid, Fogelweder i Jan Kochanowski*, „*Barok. Historia – Literatura – Sztuka*” 7, 2000, 1(13), s. 181–186.

Markowska W., *Mity Greków i Rzymian*, Warszawa 2002.

Nastulczyk T., Oczko P., *Homoseksualność staropolska. Przyczynek do badań*, Kraków 2012 (Biblioteka Tradycji, 107).

Nowak-Dłużewski J., *Okolicznościowa poezja polityczna w Polsce: czasy zygmunto-wskie*, Warszawa 1966.

Nowak-Dłużewski J., *Okolicznościowa poezja polityczna w Polsce: średniowiecze*, Warszawa 1963.

Olejnik K., *Władysław III Warneńczyk (1424–1444)*, Szczecin 1996.

Olkiewicz J., *Polscy Medyceusze*, Warszawa 1985.

Pelc J., *Kochanowski. Szczyt renesansu w literaturze polskiej*, wyd. 3 uzup. i popr., Warszawa 2001.

Piechota M., *Jana Kochanowskiego marzenie o eposie*, w: *W kręgu Jana Kochanowskiego. W czterechsetlecie śmierci*, red. J. Malicki, Katowice 1989, s. 7–26.

Płachcińska K., „*Swój urząd czynić*”. *Profil obywatelski twórczości Jana Kochanowskiego*, Łódź 2018 (Analecta Literackie i Językowe, 8).

Podhorodecki L., *Lepanto 1571*, Warszawa 1993.

Prus J., *Król Zygmunt August i jego zasługi dla polskiej kultury*, „*Studia Historyczne*” 17, 1974, 4, s. 533–565.

Rusnak R., „*Elegii ksiąg czworo*” Jana Kochanowskiego – w poszukiwaniu formuły zbioru, Warszawa 2019.

Rusnak R., *Idea unii polsko-litewskiej w twórczości Jana Kochanowskiego*, „*Tematy i Konteksty*” 2019, 9(14), s. 158–169. <https://doi.org/10.15584/tik.2019.9>

Ryba R., *Jan Kochanowski i inni poeci staropolscy wobec tatarsko-tureckiego barbarzyństwa*, w: *Wiązanie sobótkowe. Studia o Janie Kochanowskim*, red. E. Lasocińska, W. Pawlak, Warszawa 2015 (Studia Staropolskie. Series Nova, 43[99]), s. 254–264.

Ryba R., *Literatura staropolska wobec zjawiska niewoli tatarsko-tureckiej. Studia i szkice*, Katowice 2014.

Ryczek W., „Mistrzynie żywota”. *Marcin Kromer o historiografii*, w: *Marcin Kromer. Polski Liwiusz z Bieczy*, [red. A. Obrębski], Gorlice 2014, s. 102–113.

Szczerbicka-Ślęk L., *W kręgu Klio i Kalliope. Staropolska epika historyczna*, Wrocław 1973.

Warneńczyk uwielbiony, czyli o miejscu *Fragmentum XXI* względem *Satyra*... 261

Szymczak D., *Historia jako narzędzie polemiki w piśmiennictwie Piotra Skargi*, Łódź 2021 (Analecta Literackie i Językowe, 15).

Tafiłowski P., „*Imago Turci*”. *Studium z dziejów komunikacji społecznej w dawnej Polsce (1453–1572)*, Lublin 2013.

Tafiłowski P., *Mohács 29 VIII 1526*, Zabrze 2010.

Tazbir J., „*Krzywoprzysięzca Warneńczyk*” w opinii potomnych, „*Kwartalnik Historyczny*” 92, 1985, 3, s. 511–532.

Ulewicz T., *Świadomość słowiańska Jana Kochanowskiego. Z zagadnień psychiki polskiego renesansu*, Kraków 2006 (Biblioteka Tradycji, 47).

Weintraub W., *Jan Kochanowski a trzech królowie, czyli mecenat królewski*, w: *Cracovia litterarum. Kultura umysłowa i literacka Krakowa i Małopolski w dobie Renesansu. Księga zbiorowa Międzynarodowej Sesji Naukowej w czterechsetlecie zgonu Jana Kochanowskiego (w Krakowie, 10–13 października 1984 r.)*, red. T. Ulewicz, Kraków 1991, s. 69–81.

Weintraub W., *Polityka w poezji Kochanowskiego*, w: *Jan Kochanowski i epoka renesansu. W 450 rocznicę urodzin poety 1530–1980*, red. T. Michałowska, Warszawa 1984, s. 9–41.

Wierzbowski T., *Krzysztof Warszawicki (1543–1603) i jego dzieła. Monografia historyczno-literacka*, Warszawa 1887.

Agata Starownik „Porządek i ozdoba rzeczy”. Motywy astronomiczne w Psalmie 19 Jana Kochanowskiego wobec biblijnego oryginału i tradycji neoplatonickiej

Teksty źródłowe

Albrici philosophi De deorum imaginibus libellus, w: *Mythographi Latini*, t. 2, Amstelodami 1681, s. 301–330.

Aratus, *Phaenomena*, ed., introd., trans., comment. D. Kidd, Cambridge 2004.

Arystoteles, *O niebie*, przeł., wstęp, koment. i skorowidz P. Siwek, Warszawa 1980.

Biblia Utriusque Testamenti [...], Oliva Roberti Stephani, [Genevae] 1557.

- Biblia w przekładzie księdza Jakuba Wujka z 1599 r.*, transkr. i wstępy J. Frankowski, Warszawa 2009.
- Buchanan G., *Poetic Paraphrase of the Psalms of David (Psalmorum Davidis paraphrases poetica)*, ed., trans., introd. and commentary by R. P. H. Green, Geneva 2011.
- Cicero Marcus Tullius, *Pisma filozoficzne*, t. 1–3, przeł. W. Kornatowski, J. Śmigaj, koment. K. Leśniak, Warszawa 1960–1961.
- Corpus Hermeticum*, w: B. P. Copenhaver, *Hermetica. The Greek "Corpus Hermeticum" and the Latin "Asclepius" in a New English Translation, with Notes and Introduction*, Cambridge 2000.
- Diogenes Laertios, *Żywoty i poglądy słynnych filozofów*, przeł. I. Krońska, K. Leśniak, W. Olszewski, oprac. I. Krońska, wstęp K. Leśniak, Warszawa 2004.
- Ficino M., *Argumentum do „Teologii platońskiej”*, przeł. J. Papiernik, w: J. Papiernik, *Czy możemy Boga poznać naprawdę? Marsilio Ficino o duszy ludzkiej*, Łódź 2016, s. 213–250.
- Ficino M., *De Sole*, w: *Prosatori latini del Quattrocento*, a cura di E. Garin, Milano 1953, s. 970–1009.
- Ficino M., *Platonic Theology*, vol. 1–6, Eng. transl. by M. J. B. Allen, J. Warden, Latin text ed. by J. Hankins, W. Bowen, Cambridge 2001–2006.
- Ficinus M., *Quinque quaestiones de mente*, [oprac. tekstu łac. i przeł. J. Papiernik], w: J. Papiernik, *Marsilia Ficina „Pięć kwestii o umyśle”. Przesłanie filozofa in nuce*, „Przegląd Tomistyczny” 22, 2016, s. 128–155.
- Ficino M., *Traktat o Słońcu*, przeł. P. Piotrowska, Warszawa 2017.
- Gajusz Pliniusz Sekundus, *Historia naturalna*, t. 1, ks. 2–6, tekst, wstęp, przeł. i koment. I. Mikołajczyk et al., Toruń 2017.
- Kochanowski J., *Dzieła wszystkie. Wydanie sejmowe*, t. 1: *Psalterz Dawidów*, cz. 1: *Fototypia – transkrypcja*;
- List Jana Kochanowskiego do Stanisława Fogelwедера*, oprac. J. Woronczak, Wrocław 1982; t. 4: *Pieśni*, oprac. M. R. Mayenowa, K. Wilczewska, współudz. B. Otwinowska, M. Cytowska, Wrocław 1991; t. 7, cz. 2: *Proza*, oprac. B. Kreja, B. Otwinowska, M. Szymański, Wrocław 1997.
- Kochanowski J., *Elegia III, Liber IV*, transkr. E. Buszewicz, w: *Elegiarum libri IV*, Biblioteka Literatury Staropolskiej i Nowołacińskiej, <http://neolatina.bj.uj.edu.pl/neolatina/tscript/show/id/320.html> (dostęp: 12 V 2022).
- Kochanowski J., *Fraszki*, oprac. J. Pelc, Wrocław 2008.
- Kochanowski J., *Pieśni*, oprac. L. Szczerbicka-Ślęk, Wrocław 2008.
- Kochanowski J., *Z łacińska śpiewa Słowian Muza. Elegie, foricenia, liryki*, przeł. L. Staff, wstęp Z. Kubiak, Warszawa 1986.
- Lukrecjusz Karus Tytus, *O rzeczywistości: ksiąg sześć*, przeł. i wstęp A. Krokiewicz, Warszawa 2003.
- Platon, *Państwo*, przeł., wstęp i koment. W. Witwicki, Kęty 2003.
- Ptolemeusz, *Czworoksiąg (Tetrábiblos)*, przeł. i przyp. G. Muszyński, wstępy J. Włodarczyk, G. Muszyński, Wrocław 2012.

Opracowania

Assmann J., Maat. Sprawiedliwość i nieśmiertelność w starożytnym Egipcie, przeł. i red. A. Niwiński, Warszawa 2019. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323537618>

Axer J., "Aratus" - miejsce poematu w twórczości Kochanowskiego, w: Jan Kochanowski i epoka renesansu. W 450 rocznicę urodzin poety 1530-1980, red. T. Michałowska, Warszawa 1984, s. 159-167.

Buchwald-Pelcowa P., "Pierwszy snop" poetyckiego "żniwa" Jana Kochanowskiego, w: Poeta z Czarnolasu. W czterechsetną rocznicę śmierci Jana Kochanowskiego, red. P. Buchwald-Pelcowa, J. Paćłowski, Radom 1984, s. 7-22.

Buchwald-Pelcowa P., Wstęp, w: Psalterz Dawidów przekładania Jana Kochanowskiego, Warszawa 1985, s. I-VIII.

Buszewicz E., Psalterz Dawidów, w: Jan Kochanowski, red. A. Gorzkowski, Kraków 2001, s. 17-66.

Chlebowski B., Poezja polska w wieku XVI, w: Dzieje literatury pięknej w Polsce, cz. 1, oprac. S. Tarnowski et al., Kraków 1918, s. 179-224.

Cybulska-Bohuszewicz E., "On utwierdził na wieki niebo niestanowne". Chrześcijańska wizja kosmosu w poezji polskiej (od połowy XVI do połowy XVIII w.), Warszawa 2010.

Człowiek wobec natury - humanizm wobec nauk przyrodniczych, red. J. Sokolski, Warszawa 2010.

Dobrzycki S., Do genezy dwóch pieśni Kochanowskiego: "Czego chcesz od nas Panie" i "Oko śmiertelne Boga nie widziało", "Pamiętnik Literacki" 25, 1928, 1/4, s. 81-97.

Dobrzycki S., Przyroda w literaturze polskiej w epoce odrodzenia (dokończenie), "Pamiętnik Literacki" 5, 1906, 1/4, s. 125-144.

Dobrzycki S., "Psalterz" Kochanowskiego w stosunku do innych jego pism, "Pamiętnik Literacki" 4, 1905, 1/4, s. 499-509.

Głombiowska Z., W poszukiwaniu znaczeń. O poezji Jana Kochanowskiego, Gdańsk 2001.

Graciotti S., Religijność poezji Jana Kochanowskiego, w: Jan Kochanowski 1584-1984: epoka, twórczość, recepcja, t. 1, red. J. Pelc, P. Buchwald-Pelcowa, B. Otwinowska, Lublin 1989, s. 331-347.

Gruchała J. S., "Aratus" Jana Kochanowskiego - warsztat filologiczny poety, Kraków 1989.

Grzeszczuk S., Cyzero w "Trenach" Jana Kochanowskiego, w: idem, Kochanowski i inni. Studia, charakterystyki, interpretacje, Katowice 1981, s. 105-132.

Grzeszczuk S., "Czego chcesz od nas, Panie, ...? - manifest poetycki i filozoficzny Jana Kochanowskiego, w: idem, Między historią i bibliografią literatury staropolskiej. Studia, Rzeszów 1992, s. 7-40.

Grzeszczuk S., "Treny" - próba interpretacji "dramatu filozoficznego", w: idem, W stronę Kochanowskiego. Studia, charakterystyki, interpretacje, Katowice 1981, s. 35-75.

Inspiracje platońskie literatury staropolskiej. Materiały z konferencji zorganizowanej przez Zespół Badań Literackich nad Historią Kultury Epok Dawnych Instytutu Literatury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego, 14-15 października 1998 r., red. A. Nowicka-Jeżowa, P. Stępień, Warszawa 2000.

Jüngling H. W., Księga Psalmów, w: Międzynarodowy komentarz do Pisma Świętego. Komentarz katolicki i ekumeniczny na XXI wiek, red. W. R. Farmer, współred. S. McEvenue, A. J. Levoratti, D. L.

- Dungan., red. wyd. pol. W. Chrostowski, współred. T. Mieszkowski, P. Pachciarek, Warszawa 2001, s. 676-748.
- Kasak E., Veede R., Understanding Planets in Ancient Mesopotamia, "Electronic Journal of Folklore" 16, 2011, s. 7-34. <https://doi.org/10.7592/FEJF2001.16.planets>
- Korniłowicz N., Jan Kochanowski - kosmologia i poetyka, "Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio FF" 17, 1999, s. 147-163.
- Kristeller P. O., The Philosophy of Marsilio Ficino, trans. by V. Conant, New York 1943.
- Krzywy R., Zmysł wzroku w poezji Jana Kochanowskiego - rekonesans badawczy, "Ruch Literacki" 60, 2019, 2, s. 129-151. <https://doi.org/10.18318/pl.2020.2.6>
- Kselmann J. S., Barré M. L., Księga Psalmów, w: Katolicki komentarz biblijny, red. R. E. Brown, J. A. Fitzmyer, R. E. Murphy, red. wyd. pol. W. Chrostowski, Warszawa 2004, s. 481-524.
- Księga Psalmów: wstęp, przekład z oryginału, komentarz, ekskursy, oprac. S. Łach, przyg. do dr. J. Łach, Poznań 1990.
- Mańkowski J., Kochanowski - filolog (ustalenia, pytania, perspektywy), w: Humanizm i filologia, red. A. Karpiński, Warszawa 2011, s. 101-172.
- Meller K., Wstęp, w: J. Kochanowski, Psalterz Dawidów, wstęp i oprac. K. Meller, Kraków 1997, s. 5-63.
- Michałowska T., Kochanowskiego poetyka przestrzeni. Kula i pion, "Pamiętnik Literacki" 69, 1978, 1, s. 71-100.
- Moore T., The Planets Within. The Astrological Psychology of Marsilio Ficino, Great Barrington 1990.
- Mrowcewicz K., Czemu wolność mamy? Antynomie wolności w poezji Jana Kochanowskiego i Mikołaja Sępa Szarzyńskiego, Wrocław 1987.
- Nowicka-Jeżowa A., Spotkania w labiryncie. Szkice o poezji Jana Kochanowskiego, Kraków 2019.
- Ostrowska E., O języku opisów przyrody w pieśniach Jana Kochanowskiego, "Język Polski" 53, 1973, 1, s. 1-5.
- Ostrowska E., Walka o piękne słowo psalterzowe (Psalterz Kochanowskiego i Psalterz brzeski), "Język Polski" 33, 1953, 4, s. 285-317.
- Panofsky E., Neoplatoński ruch we Florencji i w północnych Włoszech. Bandinelli i Tycjan, przeł. W. Juszcak, A. Morawińska, w: idem, Studia z historii sztuki, wybór, oprac., postł. J. Białostocki, Warszawa 1971, s. 188-221.
- Papiernik J., Czy możemy Boga poznać naprawdę? Marsilio Ficino o duszy ludzkiej, Łódź 2016. <https://doi.org/10.18778/8088-216-4>
- Papiernik J., Jak wykazać nieśmiertelność. O "Kompendium »Teologii Platońskiej«" Marsilia Ficina. Wstęp do przekładu, "Studia z Historii Filozofii" 11, 2020, 1, s. 49-59. <https://doi.org/10.12775/szhf.2020.004>
- Papiernik J., Marsilia Ficina "Pięć kwestii o umyśle". Przesłanie filozofa in nuce, "Przegląd Tomistyczny" 22, 2016, s. 121-156.
- Pelc J., Europejskość i polskość literatury naszego renesansu, Warszawa 1984.

Pelc J., Kochanowski. Szczyt renesansu w literaturze polskiej, Warszawa 2001.

Pollak R., Elementy platońskie w "Dworzaninie" Górnickiego, "Pamiętnik Literacki" 28, 1931, 1/4, s. 267-275.

Ross A., A Commentary on the Psalms, Grand Rapids 2011.

Rusnak R., Nie-obecny Nowy Testament. Do dyskusji o kształcie wyznaniowym poezji religijnej Jana Kochanowskiego, "Prace Polonistyczne" 76, 2021, s. 133-154.

Sauvé Meyer S., Chain of Causes. What is Stoic Fate?, w: God and Cosmos in Stoicism, ed. by R. Salles, Oxford-New York 2009, s. 71-90. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199556144.003.0004>

Słownik polszczyzny Jana Kochanowskiego, t. 1-5, red. M. Kucąła, Kraków 1994-2012.

Słownik polszczyzny XVI wieku, t. 1-37, red. S. Bąk et al., Wrocław-Warszawa 1966-2016.

Suchodolski B., Renesansowe niepokoje. Szaleństwo człowieka czy szaleństwo świata?, w: Jan Kochanowski i kultura odrodzenia. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej przez Uniwersytet Warszawski w dniach od 19 do 21 marca 1981 roku w Warszawie, red. Z. Libera, M. Żurowski, Warszawa 1985, s. 8-18.

Trzczińska I., Logos, mit i ratio. Wybrane koncepcje racjonalności od XV do XVII wieku, Kraków 2011.

Walton J. H., Matthews V., Chavalas M. W., Komentarz historyczno-kulturowy do biblii hebrajskiej, red. wyd. pol. W. Chrostowski, Warszawa 2005.

Weintraub W., O poezji religijnej Jana Kochanowskiego, w: idem, Nowe studia o Janie Kochanowskim, posł. T. Ulewicz, Kraków 1991, s. 70-107.

Weintraub W., Rzecz czarnoleska, Kraków 1977.

Mateusz Grzęda Zygmunt August i jego kunstkamera. Przyczynek do studiów nad patronatem artystycznym ostatniego Jagiellona na polsko-litewskim tronie

Teksty źródłowe

Der Anfang der Museumslehre in Deutschland. Das Traktat „Inscriptiones, vel, Tituli Theatri Amplissimi” von Samuel Quiccheberg: lateinisch-deutsch, hrsg. von H. Roth, Berlin 2000.

Arystoteles, *Etyka nikomachejska*, przeł. D. Gromska, Warszawa 1982.

Elementa ad fontium editiones, t. 59: *Documenta ex Archivo Cardinalis Ioannis Morone ad Poloniam spectantia quae in Archivo Secreto et in Bibliotheca Vaticana asservantur*, p. 2: 1539–1579, ed. K. Lanckorońska, Romae 1984.

Falimirz S., *O ziołach i o mocy ich [...]*, Kraków 1534.

The First Treatise on Museum. Samuel Quiccheberg’s “Inscriptiones”, 1565, transl., ed. by M. B. Meadow, B. Robertson, Los Angeles 2013.

Fragmentum Commentarii rerum sub interregno a morte Sigismundi Augusti regis, w: *Jagiellonki polskie w XVI wieku. Korespondencja polska królowny Zofii Jagiellonki Księżnej Brunszwickiej i królowny*

Jadwigi Jagiellonki Margrabiny Brandenburskiej [...] z dodaniem niektórych innych listów współczesnych, t. 3, red. A. Przedziecki, Kraków 1868, s. 361–392.

Ioannis Ioviani Pontani Charitevm De Splendore Liber, w: *Ioannis Ioviani Pontani Opera Omnia Solvta Oratione Composita*, t. 3, Venetiis 1518, s. 136–140.

Ptaśnik J., *Gli italiani a Cracovia dla XVI secolo al XVIII*, Roma 1909.

Relacye nuncyuszów apostolskich i innych osób o Polsce od roku 1548 do 1690, t. 1, wyd. E. Rykaczewski, Berlin–Poznań 1864.

The Second Councillor advising the Study of Philosophy, w: *Gesta Grayorum. Or the History of the high and mighty Prince Henry, Prince of Purpool etc.*, London 1688.

Testament Zygmunta Augusta, oprac. A. Franaszek, O. Łaszczyńska, S. E. Nahlik, Kraków 1975.

Vasari G., *Ragionamenti del Signor Cavaliere Giorgio Vasari [...]*, Arezzo 1762.

Opracowania

Balsiger B. J., *The Kunst- und Wunderkammern. A Catalogue Raisonné of Collecting in Germany, France and England, 1565-1750*, Pittsburgh 1970.

Bartoschek G., *Herzog Albrecht in Preußen. 1546; Herzogin Dorothea in Preußen. 1546*, w: *Cranach und die Kunst der Renaissance unter den Hohenzollern: Kirche, Hof und Stadtkultur*, bearb. von G. Bartoschek, R. Rebmann, E. A. Werner, Berlin-München 2009, s. 182-183, nr kat. II.9-II.10.

Bolzoni L., *Das Sammeln und Ars memoriae*, w: *Macrocosmos in Microcosmo. Die Welt in der Stube. Zur Geschichte des Sammelns 1450 bis 1800*, hrsg. von A. Grote, Opladen 1994, s. 129-168.

https://doi.org/10.1007/978-3-663-10698-2_5

Bredenkamp H., *Antikensehnsucht und Maschinenglauben. Die Geschichte der Kunstkammer und die Zukunft der Kunstgeschichte*, Berlin 2012.

Bukovinská B., *Bekanntes - unbekanntes Raum. Die Kunstkammer Rudolfs II. in Prag*, w: *Kunstkammer - Laboratorium - Bühne. Schauplätze des Wissens im 17. Jahrhundert*, hrsg. von H. Schramm, L. Schwarte, J. Lazardzig, Berlin-New York 2003, s. 199-225. <https://doi.org/10.1515/9783110201765.199>

Bukovinská B., *The Kunstkammer of Rudolf II. Where it Was and What it Looked Like*, w: *Rudolf II and Prague - the Court and the City*, Prague-London-Milan 1997, s. 199-208.

Bukovinská B., *Die Kunstkammer Rudolfs II. - Entstehung, Niedergang, Wiederentdeckung*, w: *Das Haus Habsburg und die Welt der fürstlichen Kunstkammern in 16. und 17. Jahrhundert*, hrsg. von S. Haag, F. Kirchweyer, P. Rainer, Wien 2015, s. 229-254.

Cante A., *Der Bildhauer und Medailleur Hans Schenck oder Scheußlich*, Berlin 2007.

Cynarski S., *Zygmunt August*, Wrocław 1988.

DaCosta Kaufmann T., *From Treasury to Museum. The Collections of the Austrian Habsburgs*, w: *The Cultures of Collecting*, ed. by J. Elsner, R. Cardinal, London 1994, s. 137-154.

DaCosta Kaufmann T., *Remarks on the Collections of Rudolf II. The Kunstkammer as a Form of Representatio*, "Art Journal" 38, 1978, s. 22-28. <https://doi.org/10.1080/00043249.1978.10793465>

Dec D., Dyptyk z portretami żon Zygmunta Augusta, w: Wawel 1000-2000: wystawa jubileuszowa. Katalog, t. 1: Kultura artystyczna dworu królewskiego i katedry: Zamek Królewski na Wawelu, maj-lipiec 2000. Katedra krakowska - biskupia, królewska, narodowa: Muzeum Katedralne na Wawelu, maj-wrzesień 2000, red. M. Piwocka, D. Nowacki et al., Kraków 2000, s. 96-97, nr kat. I/55.

Decker E., Globes in Renaissance Europe, w: *Cartography in the European Renaissance*, ed. By D. Woodward, Chicago 2007, s. 135-173.

Diemer D., Gedrechselte Elfenbeine, w: *Die Münchner Kunstkammer*, Bd. 3, vorgelegt von W. Saurländer, München 2008, s. 269-272.

Ehrenberg H., *Die Kunst am Hofe der Herzöge von Preußen*, Leipzig-Berlin 1899.

Elsner J., Cabinets of Transgression. Renaissance Collections and the Incorporation of the New World, w: *The Cultures of Collecting*, ed. by J. Elsner, R. Cardinal, London 1994, s. 175-203.

Fabiański M., Dlaczego Jagiellonowie ufundowali nowy pałac na Wawelu, w: *Patronat artystyczny Jagiellonów*, red. M. Walczak, P. Węcowski, Kraków 2015, s. 197-234.

Fabiański M., Italianizm w architekturze Krakowa epoki renesansu i baroku, czyli piękno użyteczne, w: *Florencja i Kraków wobec dziedzictwa*, red. J. Purchla, Kraków 2008, s. 75-100.

Focus Behaim Globus, Bd. 2, hrsg. von G. Bott, Nürnberg 1992.

Fučíková E., The Collection of Rudolf II at Prague. Cabinet of Curiosities or Scientific Museum?, w: *The Origins of Museums. The Cabinet of Curiosities in Sixteenth- and Seventeenth-Century Europe*, ed. by O. Impey, A. MacGregor, Oxford 1985, s. 47-53.

Fučíková E., Die Sammlungen Rudolfs II, w: E. Fučíková, B. Bukovinská, I. Muchka, *Die Kunst am Hofe Rudolfs II.*, Prag 1991, s. 244-246.

Gębarowicz M., Mańkowski T., *Arrasy Zygmunta Augusta*, Kraków 1937 (Rocznik Krakowski, 29).

Guerzoni G., Liberalitas, Magnificentia, Splendor. The Classic Origins of Italian Renaissance Lifestyles, w: *Economic Engagements with Art*, ed. by N. De Marchi, C. D. W. Goodwin, Durham-London 1999, s. 332-378. <https://doi.org/10.1215/00182702-31-Supplement-332>

Habsburg G. von, *Fürstliche Kunstkammern in Europa*, Stuttgart-Berlin-Köln 1997.

Hartleb K., *Biblioteka Zygmunta Augusta. Studium z dziejów kultury królewskiego dworu*, Lwów 1928.

Das Haus Habsburg und die Welt der fürstlichen Kunstkammern in 16. und 17. Jahrhundert, hrsg. von S. Haag, F. Kirchweger, P. Rainer, Wien 2015.

Hennel-Bernasikowa M., Czarno-białe tkaniny Zygmunta Augusta, "Studia Waweliana" 5, 1996, s. 33-44.

Hennel-Bernasikowa M., *Dzieje arrasów króla Zygmunta Augusta*, Kraków 2011.

Holländer H., Spielarten begehrenswerter Dinge. Die Sammlung als Text, w: *Das Haus Habsburg und die Welt der fürstlichen Kunstkammern in 16. und 17. Jahrhundert*, hrsg. von S. Haag, F. Kirchweger, P. Rainer, Wien 2015, s. 43-77.

Impey O., MacGregor A., Introduction, w: *The Origins of Museums. The Cabinet of Curiosities in Sixteenth- and Seventeenth-Century Europe*, ed. by O. Impey, A. MacGregor, Oxford 1985, s. 1-4.

Janicki M. A., Górnicki, Kochanowski, Nidecki - wspólne lektury, wzajemne inspiracje? Kilka uwag o środowisku humanistycznym kancelarii Zygmunta Augusta w Wilnie, w: Łukasz Górnicki i jego włoskie inspiracje. Materiały z sesji zorganizowanej przez Komisję Dziejów Odrodzenia i Reformacji przy Komitecie Nauk Historycznych PAN (Warszawa 28-29 listopada 2003), red. P. Salwa, Warszawa 2005, s. 65-84.

Janicki M. A., Imagines biblijne, alegoryczne, historyczne i heraldyczne zamawiane dla Zygmunta Augusta w świetle kilku zapisów rachunkowych z lat 1547-1548 (przyczynek do genezy królewskiej kolekcji arrasów), w: Amicissima. Studia Magdalena Piwocka oblata, Kraków 2010, s. 139-152.

Janson H. W., The "Image Made by Chance" in Renaissance Thought, w: Essays in Honor of Erwin Panofsky, vol. 1, ed. by M. Meiss, Zurich 1960, s. 254-266.

Jawoszek J., Wyroby złotnicze Zygmunta Augusta i ich twórcy w latach 1544-1548, w: Curia Jagiellonica. Studia z dziejów dworu i kultury dworskiej w XV-XVI wieku, red. A. Januszek-Sieradzka, Lublin-Sandomierz 2009 (Praeclara Stirps Jagiellonica, 1), s. 71-99.

Jordan Gschwend A., In the Tradition of Princely Collections. Curiosities and Exotica in the Kunstkammer of Catherine of Austria, "Bulletin of the Society for Renaissance Studies" 13, 1995, 1, s. 1-9.

Kappel J., Elfenbeindrechselkunst am Dresdner Hof, w: In fürstlichen Glanz. Der Dresdner Hof um 1600, hrsg. von D. Syndram, A. Scherner, Mailand 2004, s. 177-179.

Kappel J., Sächsische Serpentine- und Elfenbeindrechselkunst, w: In fürstlichen Glanz. Der Dresdner Hof um 1600, hrsg. von D. Syndram, A. Scherner, Mailand 2004, s. 198-200.

Kawecka-Gryczowa A., Biblioteka ostatniego Jagiellona. Pomnik kultury renesansowej, Wrocław 1988.

Kolankowski L., Zygmunt August wielki książę Litwy do roku 1548, Lwów 1913.

Kopera F., Dzieje skarbcza koronnego czyli insygniów i klejnotów koronnych Polski, Kraków 1904.

Kunstkammer - Laboratorium - Bühne. Schauplätze des Wissens im 17. Jahrhundert, hrsg. von H. Schramm, Berlin-New York 2003.

Kuster T., "dieses heroische theatrum". Die Heldenrüstkammer von Schloss Ambras, w: Ferdinand II. 450 Jahre Tiroler Landesfürst. Jubiläumsausstellung, hrsg. von S. Haag, V. Sandbichler, Innsbruck-Wien 2017, s. 83-88.

Küster M., "Useful Knowledge" in the Wunderkammer. Object and the Economy in Early Modern Europe, w: Approaching East-Central Europe over the Centuries, ed. by M. Wakounig, F. Kühnel, Berlin-Wien 2019, s. 93-110.

Langer B., Schloss Neuburg an der Donau und seine Kunstschatze. Von der Nebenresidenz Ludwig des Bärtigen zum Residenzschloss Ottheinrichs, w: Kunst und Glaube. Ottheinrichs Prachtbibel und die Schlosskapelle Neuburg, hrsg. von B. Langer, T. Rainer, Regensburg 2016, s. 20-29.

Laube S., Von der Reliquie zum Ding. Heiliger Ort - Wunderkammer - Museum, Berlin 2011.

<https://doi.org/10.1524/9783050057439>

Letkiewicz E., Klejnoty w Polsce. Czasy ostatnich Jagiellonów i Wazów, Lublin 2006.

Lewerken H.-W., Die Dresdner Rüstkammer im Neuen Stall, w: In fürstlichen Glanz. Der Dresdner Hof um 1600, hrsg. von D. Syndram, A. Scherner, Mailand 2004, s. 70-79.

Macrocosmos in Microcosmo. Die Welt in der Stube. Zur Geschichte des Sammelns 1450 bis 1800, hrsg. von A. Grote, Opladen 1994.

Maurice K., Der drehelnde Souverän. Materialien zu einer fürstlichen Maschinenkunst, Zürich 1985.

McCrary M., The Symbolism of Stones. Engraved Gems at the Medici Grand-Ducal Court (1537-1609), "Studies in the History of Art" 54, 1997, s. 158-179.

Meadow M. A., Introduction, w: The First Treatise on Museum. Samuel Quiccheberg's "Inscriptiones", 1565, transl., ed. by M. B. Meadow, B. Robertson, Los Angeles 2013, s. 7-12.

Mencwel A., Najdoskonalsza wiedza i pełnia władzy. Kolekcjonerstwo i sztuka pamięci w epoce wczesnonowoczesnej, w: Mnemonika i pamięć kulturowa epok dawnych, red. M. Prejs, A. Jakóbczyk-Gola, Warszawa 2013, s. 221-248.

Morigia P., La nobiltà di Milano, Milano 1619.

Mrozowski P., Portret w Polsce XVI wieku, Warszawa 2021.

Neumann E., Das Inventar der rudolfinischen Kunstkammer von 1607/11, w: Queen Christina of Sweden. Documents and Studies, Stockholm 1966 (Analecta Reginensia, 1), s. 262-265.

Niekrasz C., Woven Theaters of Nature. Flemish Tapestry and Natural History, 1550-1600, rozprawa doktorska, Evanston (IL) 2008.

Petrus J. T., Monachijski portret króla Zygmunta Augusta i uwagi o ikonografii ostatniego Jagiellona, "Artifex Novus" 4, 2020, s. 24-43. <https://doi.org/10.21697/an.7924>

Pilaski Kaliardos K., The Munich Kunstkammer. Art, Nature, and the Representation of Knowledge in Courtly Contexts, Tübingen 2012.

Piwocka M., Arrasy króla Zygmunta Augusta. "The Art of Majesty" ostatniego Jagiellona, w: Patronat artystyczny Jagiellonów, red. M. Walczak, P. Węcowski, Kraków 2015, s. 397-408.

Piwocka M., Klejnoty w Polsce złotego wieku, w: Rządzić i ośniewać. Klejnoty i jubilerstwo w Polsce w XVI i XVII wieku, red. D. Nowacki, M. Piwocka, D. Szewczyk-Prokurat, Warszawa 2019, s. 11-40.

Piwocka M., O klejnotach Jagiellonów - a raczej o tym co z nich zostało w rzeczywistości, w archiwaliach i w ikonografii, "Chronicon Palatii Magnorum Ducum Lithuaniae" 3, 2012-2013, s. 190-209.

Piwocka M., O trzech kameach z portretami Zygmunta Augusta, w: Amulet - znak - klejnot. Bizuteria w Polsce. Materiały z IV Sesji Naukowej zorganizowanej przez Toruński Oddział Stowarzyszenia Historyków Sztuki oraz Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A. w Gdańsku w dniach 6-7 marca 2003 roku, [red. K. Kluczajd], Toruń 2003, s. 27-33.

Pomian K., Zbieracze i osobliwości. Paryż - Wenecja XVI-XVII wiek, przeł. A. Pierńkos, Warszawa 1996.

Roth H., Einleitung, w: Der Anfang der Museumslehre in Deutschland. Das Traktat "Inscriptiones, vel, Tituli Theatri Amplissimi" von Samuel Quiccheberg: lateinisch-deutsch, hrsg. von H. Roth, Berlin 2000, s. 5-7. <https://doi.org/10.1524/9783050078052>

Rott H., Die Planetenprunkuhr, w: Ottheinrich. Gedenkschrift zur vierhundertjährigen Wiederkehr seiner Kurfürstenzeit in der Pfalz, hrsg. von G. Poensgen, Heidelberg 1956, s. 185-193.

Rottermund A., Obraz i rama we wnętrzach europejskich rezydencji nowożytnych, w: Materiały Muzeum Wnętrza Zabytkowych w Pszczynie, t. 6, red. J. Ziemiński, Pszczyna 1990, s. 12-42.

Rudolf K., Arcimboldo im kulinarischen Wissensraum. Die Kunstkammer Kaiser Ferdinand I (1503--1564), w: Das Haus Habsburg und die Welt der fürstlichen Kunstkammern in 16. und 17. Jahrhundert, hrsg. von S. Haag, F. Kirchweger, P. Rainer, Wien 2015, s. 133-165.

Sandbichler V., "Innata omnium pulcherrimarum rerum inquisitio". Der Sammler Erzherzog Ferdinand II, w: Ferdinand II. 450 Jahre Tiroler Landesfürst. Jubiläumsausstellung, hrsg. von S. Haag, V. Sandbichler, Innsbruck-Wien 2017, s. 77-81.

Sandbichler V., "souil schönen, kostlichen und verwunderlichen zeügs, das ainer vil monat zu schaffen hette, alles recht zu besichtigen vnd zu contemplieren". Die Kunst- und Wunderkammer Erzherzog Ferdinands II. auf Schloss Ambras, w: Das Haus Habsburg und die Welt der fürstlichen Kunstkammern in 16. und 17. Jahrhundert, hrsg. von S. Haag, F. Kirchweger, P. Rainer, Wien 2015, s. 167-194.

Scheicher E., Historiography and Display. The "Heldenrürstkammer" of Archduke Ferdinand II in Schloss Ambras, "Journal of the History of Collections" 2, 1990, s. 69-79.

<https://doi.org/10.1093/jhc/2.1.69>

Schirg B., Cortese's Ideal Cardinal? Praising Art, Splendour and Magnificence in Bernardino de Carvajal's Roman Residence, "Journal of the Warburg and Courtauld Institutes" 80, 2017, s. 61-82.

<https://doi.org/10.1086/JWCI44841044>

Schlosser J. von, Die Kunst- und Wunderkammern der Spätrenaissance. Ein Beitrag zur Geschichte des Sammelwesens, Leipzig 1908.

Schroder T., "A Marvel to Behold". Gold and Silver at the Court of Henry VIII, Woodbridge 2020.

<https://doi.org/10.1017/9781787448490>

Seelig L., The Munich Kunstkammer, 1568-1807, w: The Origins of Museums. The Cabinet of Curiosities in Sixteenth- and Seventeenth-Century Europe, ed. by O. Impey, A. MacGregor, Oxford 1985, s. 76-89.

Seelig L., Die Münchner Kunstkammer, w: Die Münchner Kunstkammer, Bd. 3, vorgelegt von W. Saurländer, München 2008, s. 1-124.

Stankiewicz A., Nieznany inwentarz klejnotów króla Zygmunta Augusta z 1576 r., w: Rządzić i olśniewać. Klejnoty i jubilerstwo w Polsce w XVI i XVII wieku, red. D. Nowacki, M. Piwocka, D. Szewczyk-Prokurat, Warszawa 2019, s. 41-64.

Sucheni-Grabowska A., Zygmunt August: król polski i wielki książę litewski: 1520-1562, Kraków 2010.

Szmydki R., Arrasy Zygmunta Augusta w świetle antwerpskiej Certificatieboeck z roku 1559, w: Polska i Europa w dobie nowożytnej / L'Europe moderne: nouveau monde, nouvelle civilisation? / Modern Europe - New World, New Civilisation?. Prace naukowe dedykowane Profesorowi Juliuszowi A. Chrościckiemu, red. T. Bernatowicz et al., Warszawa 2009, s. 29-35.

Szmydki R., Kredytowe źródła finansowania tapiserii Zygmunta Augusta a ich wartość materialna w XVII wieku, "Barok. Historia - Literatura - Sztuka" 33, 2010, 1, s. 13-29.

Vitkauskienė R., Amatininkai, architektai ir dailininkai LDK valdovų dvare, "Lietuvos pilys" 2, 2006, s. 54-67.

Welch E., Public Magnificence and Private Display: Giovanni Pontano's "De splendore" (1498) and the Domestic Arts, "Journal of Design History" 15, 2002, 4, s. 211-221.

<https://doi.org/10.1093/jdh/15.4.211>

Wojciechowski J., Caraglio w Polsce, "Rocznik Historii Sztuki" 25, 2000, s. 5-63.

Żukowski J., Ceremoniał codzienności i rytuał święta: sztuka dworska, w: Świat polskich Wazów. Eseje, red. J. Żukowski, Z. Hundert, Warszawa 2020, s. 41-63.

Żukowski J., Europejski wymiar kolekcjonerstwa polskich Wazów, w: Świat polskich Wazów. Eseje, red. J. Żukowski, Z. Hundert, Warszawa 2020, s. 297-321.

Krystyna Wierzbicka-Trwoga **Rozrywka z Niemiec. Polskie przekłady niemieckich powieści i romansów rycerskich pod koniec panowania Zygmunta Augusta**

Teksty źródłowe

Fortunat (około r. 1570), wyd. J. Krzyżanowski, Kraków 1926.

Historia o cesarzu Otonie. 1569, wyd. J. Krzyżanowski, Kraków 1928.

[*Historia o Magielonie, królowie neapolitańskiej*], [b.w.], [b.m.] [druga połowa XVII w.], BJ, sygn. 586036 I.

Historia o Magielonie, królowie neapolitańskiej, [b.w.], Kraków 1677, Centralna Biblioteka Naukowa Charkowskiego Uniwersytetu Narodowego, sygn. 196692.

Historia o szlachetnej a pięknej Meluzynie, wyd. R. Krzywy, Warszawa 2015.

Historia trojańska: 1563, wyd. S. Adalberg, Kraków 1896.

Poncjant (Historia o siedmi mędrkach) przekładania Jana z Koszyczek, 1540, wyd. J. Krzyżanowski, Kraków 1927.

Rozmowy Salomona z Marchołem, wyd. M. Eder, Wrocław 2014.

Opracowania

Brückner A., *Dawne powieści ludowe. Studia i szkice*, „Prace Filologiczne” 6, 1907, s. 165–186.

Buchwissenschaft in Deutschland. Ein Handbuch, hrsg. von U. Rautenberg, Berlin–Boston 2010.

Chmiel A., *Inwentarz rzeczy introligatora Macieja Przywilckiego z 1587 r.*, Kraków 1928 (nadb. z: „Silva Rerum” 1928, 4, s. 175–180).

Eder M., *Nota edytorska*, w: *Rozmowy Salomona z Marchołem*, wyd. M. Eder, Wrocław 2014, s. 21–30.

Ertzdorff X. von, Seelbach U., *Nachwort*, w: *Florent et Lyon, Wilhelm Salzmann: Kaiser Octavianus*, hrsg. von X. von Ertzdorff, U. Seelbach, Ch. Wolf, Amsterdam 1993, s. 396–401.

Estreicher K., *Bibliografia polska*, t. 18, Kraków 1900.

Grzeszczuk S., *Wstęp*, w: *Biernat z Lublina, Ezop*, oprac. J. S. Gruchała, Kraków 1997, s. 5–63.

Grześkowiak R., Kizik E., *Wstęp; Komentarz edytorski*, w: *Sowiżrzała krotochwilny i śmieszny. Krytyczna edycja staropolskiego przekładu Ulenspiegla*, wyd. R. Grześkowiak, E. Kizik, Gdańsk 2005, s. V–XL, XLI–CXXIV.

Jaglarz M., *Księgarstwo krakowskie XVI wieku*, Kraków 2004.

Kawecka-Gryczowa A., Mańkowska A., *Szarfenberger Mikołaj*, w: *Drukarze dawnej Polski od XV do XVIII wieku*, t. 1: *Małopolska*, cz. 1: *Wiek XV–XVI*, red. A. Kawecka-Gryczowa, Wrocław 1983, s. 264–283.

Kästner H., *Fortunatus – Peregrinator mundi. Welterfahrung und Selbsterkenntnis im ersten deutschen Prosaroman der Neuzeit*, Freiburg 1990.

Kośny W., *Das deutsche Volksbuch vom Kaiser Octavian in Polen und Russland*, Berlin 1967.

Kowalska H., *Siennik Marcin*, w: PSB, t. 37, Warszawa–Kraków 1996, s. 234–236.

Krzywy R., *Wstęp*, w: *Historia o szlachetnej a pięknej Meluzynie*, wyd. R. Krzywy, Warszawa 2015, s. 5–33.

Krzyżanowski J., *Romans polski wieku XVI*, Warszawa 1962 (wyd. 1: 1934).

Krzyżanowski J., *Wstęp*, w: *Fortunat (około r. 1570)*, wyd. J. Krzyżanowski, Kraków 1926, s. 1–7.

Krzyżanowski J., *Wstęp*, w: *Historia o cesarzu Otonie. 1569*, wyd. J. Krzyżanowski, Kraków 1928, s. III–XIX.

Kuźmina W., *Polska wersja „Historii o Magelonie”, jej przekład ukraiński i rosyjski z XVII wieku*, „Slavia Orientalis” 11, 1962, 3, s. 323–350.

Die Messkataloge des sechzehnten Jahrhunderts. Die Messkataloge Georg Willers, Bd. 1: *Herbstmesse 1564 bis Herbstmesse 1573*, hrsg. von B. Fabian, Hildesheim–New York 1972.

Mess-Memorial des Frankfurter Buchhändlers Michel Harder. Fastenmesse 1569, hrsg. von E. Kelchner, R. Wülcker, Frankfurt am Main–Paris 1873.

Noga Z., Oboza A., *Szarfenberger Mikołaj*, w: PSB, t. 47, Warszawa–Kraków 2010, s. 91–93.

Piekarski K., *Miscellanea bibliograficzne IV*, „Przegląd Biblioteczny” 4, 1930, 4, s. 418–420.

Romane des 15. und 16. Jahrhunderts. Nach den Erstdrucken mit sämtlichen Holzschnitten, hrsg. von J.-D. Müller, Frankfurt am Main 1990.

Schlusemann R., Wierzbicka-Trwoga K., *Narrative Fiction in Early Modern Europe. A Comparative Study of Genre Classifications*, „Quaerendo” 51, 2021, s. 175–188. <https://doi.org/10.1163/15700690-12341486>

Schmidt I., *Die Bücher aus der Frankfurter Offizin Gülfferich – Han – Weigand Han-Erben. Eine literarhistorische und buchgeschichtliche Untersuchung zum Buchdruck in der zweiten Hälfte des 16. Jahrhunderts*, Wiesbaden 1996.

Striedter J., *Der polnische „Fortunatus“ und seine deutsche Vorlage*, „Zeitschrift für Slavische Philologie” 29, 1960, 1, s. 32–91.

Wydra W., *Wstęp*, w: *Śmierci z Mistrzem dwojaki gadania... Nieznany drukowany przekaz „Rozmowy mistrza Polikarpa ze Śmiercią” z 1542 r.*, wyd. W. Wydra, Poznań 2018, s. 11–27.

Piotr Tańiłowski **Recepcja wiedzy o Indiach Zachodnich w Polsce za panowania ostatnich dwóch Jagiellonów**

Teksty Źródłowe

Acta Tomiciana. Tomus Undecimus Epistolarum. Legationum. Responsorum. Actionum. et Rerum Gestarum; Serenissimi Principis Sigismundi Primi Regis Poloniae Magni Ducis Lithuaniae, ed. Z. Celichowski, Poznań 1901.

Bielski M., *Kronika to jest historyja świata*, t. 1–3, oprac. D. Śnieżko, D. Kozaryn, współpr. E. Karczevska, Szczecin 2019.

Gajusz Juliusz Solinus, *Zbiór wiadomości godnych uwagi albo Polihistor*, przeł., wstęp i koment. B. J. Kołoczek, Kraków 2020.

Kochanowski J., *Pieśni*, oprac. L. Szczerbicka-Ślęk, Wrocław–Warszawa–Kraków 1997.

Las Casas de B., *Krótka relacja o wyniszczeniu Indian*, przeł. K. Niklewiczówna, Warszawa 1956; Poznań 1988.

Las Casas B. de, Ginés de Sepúlveda J., Soto D. de, *Dysputa w Valladolid (1550/1551)*, przeł., wstęp i oprac. I. Krupecka, Gdańsk 2014.

Pomponiusza Meli Chorographia czyli Opis kręgu Ziemi, red. S. Szarypkin, K. T. Witczak, Piotrków Trybunalski 2011.

Opracowania

Axer J., La correspondencia más antigua entre Polonia y México, w: *Reflejos de Europa en México*, ed. A. Martínez Ampudia, México 2002, s. 123-129.

Barycz H., *Historja Uniwersytetu Jagiellońskiego w epoce humanizmu*, Kraków 1935.

Besala J., *Zygmunt August i jego żony. Studium historyczno-obyczajowe*, Poznań 2015.

Buchwald-Pelcowa P., Marcin Bielski o odkrywaniu nowych światów, w: *Wyobrażenia epok dawnych: obrazy, tematy, idee. Materiały sesji dedykowanej Profesorom Jadwidze i Edmundowi Kotarskim*, red. J. K. Goliński, Bydgoszcz 2001, s. 153-165.

Chrzanowski I., *Marcin Bielski. Studium historyczno-literackie*, Lwów-Warszawa 1926.

Elbanowski A., Nowy Świat w polskich dykjonarzach od XVI do początku XIX wieku, "Lingwistyka Stosowana" 7, 2013, s. 7-32.

Elliott J. H., *The Old World and the New, 1492-1650*, Cambridge 1970.

Españoles y polacos en la corte de Carlos V. Cartas del embajador Juan Dantisco, ed. A. Fontán, J. Axer, Madrid 1994.

Estreicher T., Globus Biblioteki Jagiellońskiej z początku w. XVI z trzema figurami, "Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Filologiczny" 1901, ser. 2, t. 17, s. 1-18.

European Encounters with the New World. From Renaissance to Romanticism, New Haven 1993.

The Fall of Natural Man. The American Indian and the Origins of Comparative Ethnology, Cambridge 1986.

First Images of America. The Impact of the New World on the Old, vol. 1-2, ed. by F. Chiappelli, Berkeley 1976.

Grafton A., *New Worlds, Ancient Texts. The Power of Tradition and the Shock of Discovery*, Cambridge 1992.

Hajdukiewicz L., *Biblioteka Macieja z Miechowa*, Wrocław 1960.

Hennel-Bernasikowa M., Piwocka M., *Katalog arrasów króla Zygmunta Augusta*, Kraków 2017.

Iwańczak W., *Do granic wyobraźni. Norymberga jako centrum wiedzy geograficznej i kartograficznej w XV i XVI wieku*, Warszawa 2005.

Jackowski A., Sołjan I., *Z dziejów geografii na Uniwersytecie Jagiellońskim (XV-XXI wiek)*, Kraków 2009.

Kawecka-Gryczowa A., *Biblioteka ostatniego Jagiellona. Pomnik kultury renesansowej*, Wrocław 1988.

Kieszkowski J., *Kanclerz Krzysztof Szydlowiecki*, t. 2, Poznań 1912.

Komunikacja i komunikowanie w dawnej Polsce, red. K. Stępnia, M. Rajewski, Lublin 2008.

Konczyńska W., *List Sebastiana Münstera do Stanisława Łaskiego i garść szczegółów w związku z jego "Kosmografią"*, Kraków 1936.

Maliszewski K., *Komunikacja społeczna w kulturze staropolskiej. Studia z dziejów kształtowania się form i treści społecznego przekazu w Rzeczypospolitej szlacheckiej*, Toruń 2001.

Materyały do historii drukarstwa i księgarstwa w Polsce. 1, Inwentarze księgarń krakowskich Macieja Scharffenberga i Floryana Unglera, wyd. A. Benis, Kraków 1890 (odb. z: *Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce*, 7).

Materyały do historii drukarstwa i księgarstwa w Polsce. 2, Inwentarze bibliotek prywatnych (1546--1553), wyd. A. Benis, Kraków 1891 (odb. z: *Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce*, 7).

Michalczyk Z., *W lustrzanym odbiciu. Grafika europejska a malarstwo w Rzeczypospolitej w czasach nowożytnych ze szczególnym uwzględnieniem późnego baroku*, Warszawa 2016.

Niedźwiedz J., *Podróż sławy Zygmunta Starego do Nowego Świata. Wawrzyńca Korwina "Ad Famam"*, "Terminus" 3, 2001, 1-2, s. 243-255.

Niedźwiedz J., *Polonia Noviter Reperta: mapy. Definiowanie siebie i świata w XVI wieku*, "Autoportret" 2014, 1, s. 32-39.

Niklewicz K., Tazbir J., *List Fernanda Corteza do Jana Dantyszka z 1531 r.*, "Zapiski Historyczne" 35, 1970, s. 111-114.

Nowy Świat w polskich opisach geograficznych z XVII i XVIII wieku, oprac. D. Adamiec, Warszawa-Kraków 2016.

Olszewicz B., Marcin Bielski, w: *Dziewięć wieków geografii polskiej. Wybitni geografowie polscy*, red. B. Olszewicz, Warszawa 1967, s. 65-81.

Olszewicz B., *Pierwsze wiadomości o odkryciu Ameryki w literaturze polskiej*, "Ziemia" 1, 1910, 21, s. 321-323.

Olszewicz B., *Poland and the Discovery of America*, Poznań 1931.

- Olszewicz B., Polska a odkrycie Ameryki, "Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego" 2, 1947, s. 44-47.
- Pagden A., "The Impact of the New World on the Old". The History of an Idea, "Renaissance and Modern Studies" 30, 1986, 1, s. 1-11. <https://doi.org/10.1080/14735788609366493>
- Parry J. H., Morskie imperium Hiszpanii, wstęp J. H. Plumb, przeł. S. Bławat, Gdańsk 1983.
- Pirożyński J., Z dziejów obiegu informacji w Europie XVI wieku. Nowiny z Polski w kolekcji Jana Jakuba Wicka w Zurychu z lat 1560-1587, Kraków 1995.
- Rólkowska M., Od odkrycia Ameryki do krainy bogactw. Nowy Świat w kulturze i literaturze polskiej (XV-XVII w.), "Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego" 30, 2016, s. 315-327.
- Ryan M. T., Assimilating New Worlds in the Sixteenth and Seventeenth Centuries, "Comparative Studies in Society and History. An International Quarterly" 23, 1981, 4, s. 519-538. <https://doi.org/10.1017/S0010417500013542>
- Sucheni-Grabowska A., Zygmunt August: król polski i wielki książę litewski: 1520-1562, Kraków 2010.
- Szaniawska L., Pięćsetlecie nazwy Ameryka. Zmiany nazwy oraz ewolucja obrazu Ameryki na mapach publikowanych w szesnastowiecznej Europie, w: Dawna mapa jako źródło wiedzy o świecie, red. S. Alexandrowicz, R. Skrycki, Szczecin 2008 (Z Dziejów Kartografii, 14), s. 119-147.
- Śnieżko D., "Kronika wszytkiego świata" Marcina Bielskiego. Pogranicze dyskursów, Szczecin 2004.
- Tafiłowski P., Inkunabuły zawierające treści geograficzne w zbiorach polskich. Z dziejów komunikacji społecznej i naukowej w dawnej Polsce, Warszawa 2017. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323529408>
- Tazbir J., Odkrycie Ameryki i konkwista w literaturze staropolskiej, "Etnografia Polska" 14, 1970, 2, s. 55-74.
- Tazbir J., Polscy przyjaciele i wrogowie konkwistadorów, OIRwP, 12, 1967, s. 118-134.
- Tazbir J., Polska sława Krzysztofa Kolumba, Warszawa 1991.
- Tazbir J., Szlachta a konkwistadorzy. Opinia staropolska wobec podboju Ameryki przez Hiszpanię, Warszawa 1969.
- Todorov T., Podbój Ameryki. Problem innego, przeł. J. Wojcieszak, Warszawa 1996.
- Tomicki R., Wczesne źródła wiedzy o Ameryce w Polsce: Jan Dantyszek i "Dekady Nowego Świata" (1516) Pietra Martire'a d'Anghiery, "Etnografia Polska" 39, 1995, 1/2, s. 77-107.
- Török Z. G., Renaissance Cartography in East-Central Europe, ca. 1450-1650, w: The History of Cartography, vol. 3: Cartography in the European Renaissance, pt. 2, ed. by D. Woodward, Chicago-London 2007, s. 1806-1851.
- Voisé W., Korespondencja pomiędzy Glareanem a Janem Łaskim, "Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej" 3, 1955, s. 355-372.
- Volsciana. Katalog renesansowego księgozbioru Piotra Dunin-Wolskiego, biskupa płockiego, oprac. A. Obrębski, Kraków 1999.

Weintraub W., Jan Kochanowski a trzech królów, czyli mecenat królewski, w: *Cracovia litterarum. Kultura umysłowa i literacka Krakowa i Małopolski w dobie Renesansu. Księga zbiorowa Międzynarodowej Sesji Naukowej w czterechsetlecie zgonu Jana Kochanowskiego (w Krakowie, 10-13 października 1984 r.)*, red. T. Ulewicz, Kraków 1991, s. 69-81.

Włodarski M., *Dwa wieki kulturalnych i literackich powiązań polsko-bazylejskich 1433-1632*, Kraków 2001.

Wróblewski R., *Podróże jako źródło wiedzy o Ameryce w Polsce doby Odrodzenia*, *OiRWP*, 17, 1972, s. 63-86.

Wróblewski R., *Znajomość Ameryki w Polsce okresu Odrodzenia*, Warszawa 1977.

Piotr Józef Janowski Ceremonie żałobne po śmierci ostatnich dwóch Jagiellonów zorganizowane poza granicami Polski

Archiwalia

Muzeum Narodowe w Krakowie, Biblioteka Książąt Czartoryskich, Teki Naruszewicza, nr 66. Biblioteka Kórnicka Polskiej Akademii Nauk, rkps 221.

Teksty źródłowe

Acta Nuntiaturae Polonae, t. 2: Zacharias Ferreri (1519–1521) et nunnti minores (1522–1553), ed. H. D. Wojtyska, Romae 1992.

Epicedion, quod Frater Sigismundus Phaedrus Dervtinus, ex sodalitia minorum conuentualium, sacrae theologiae professor, [...] anno 1548 in templo maiori [...] in funere honorificentissimi, Serenissimi Poloniae Regis Sigismundi Senioris, nonis Maii voce ad sonum miserabilem inflexa, moerens, nec sine multis lachrymis, ferme ex tempore dixit, Augustae Vindellicorum [1548].

Esequie del Divino Michelagnolo Buonarroti celebrate in Firenze dall'Accademia de Pittori, Scultori, et Architettori, Nella Chiesa di S. Lorenzo il di 14 luglio MDLXVIII, Firenze 1564.

Des Grafen Wolrad von Waldeck Tagebuch während des Reichstages zu Augsburg: 1548, hrsg. Von C. L. P. Tross, Stuttgart 1861 (Bibliothek des litterarischen Vereins in Stuttgart).

Hozjusz S., *Alia Oratio Funebris, In exequiis Sigismundi Secundi Regis Polonię in Ecclesia S. Laurentij in Damaso Romae celebratis. Per Stanislaum Rescium ad IIII. Idus Nouemb[ris] Anno M.D.LXXII. recitata*, w: idem, *Opera omnia*, t. 2, Coloniae 1584, s. 479–482.

Nuntiaturberichte aus Deutschland nebst ergaenzenden Aktenstuecken. Erste Abteilung, 1533–1559, Bd. 10: Legation des Kardinals Sfondrato 1547–1548, Berlin 1893.

Opis uroczystości na dworze cesarskim w Augsburgu, związanych ze śmiercią Zygmunta I, króla polskiego, w: *Listy polskie XVI wieku*, t. 1: *Listy z lat 1525–1548 ze zbiorów Władysława Pocięchy, Witolda Taszyckiego i Adama Turasiewicza*, red. K. Rymut, Kraków 1998, nr 185, s. 492–493.

Saggio di storia del Concilio generale di Trento sotto Paolo III., ed. G. Calenzio, Roma 1869.

Treter T., *Rewia cnót Stanisława Hozjusza*, przeł. W. Steffen, przekł. przejrzał i bibliografią autora opatrzył T. Batóg, Poznań 2004.

Z dworu Stanisława Hozjusza. Listy Stanisława Reszki do Marcina Kromera 1568–1582, wstęp, przeł. i koment. J. A. Kalinowska, Olsztyn 1992.

Zaborowska-Musiał J., Mowa kardynała Stanisława Hozjusza ku czci zmarłego Zygmunta II Augusta, króla Polski, „Terminus” 21, 2019, 1(50), s. 67–104.

Żółczyński J., In funere Sigismundi Augusti Regis Poloniae celebrato Neapoli prid[ie] Non[as] Octob[ris] An[no] d[omini] MD LXXII. Oratio atq[ue] praestantium virorum poemata, Neapoli 1576.

Opracowania

Alvarez González M., Michelangelo, Milano 2007.

Aurnhammer A., Däuble F., Die Exequien für Kaiser Karl V. in Augsburg, Brüssel und Bologna, "Archiv für Kulturgeschichte" 62/63, 1980/1981, s. 101-157. <https://doi.org/10.7788/akg.1981.6263.2.101>

Brix M., Triumph und Totenfeier - Bemerkungen zu einem unbekanntem Werk der Grazer Hofkunst, "Alte und moderne Kunst" 111, 1970, s. 22-25.

Chrościcki J. A., Architettura e decorazione dei funerali polacchi in Italia dal Cinquecento al Settecento, w: Barocco fra Italia e Polonia. Atti del IV Convegno di Studi promosso ed organizzato dal Comitato degli Studi sull'Arte dell'Accademia Polacca delle Scienze e dalla Fondazione Giorgio Cini di Venezia (Varsovia, 14-18 ottobre 1974), a cura di J. Ślaski, Warszawa 1977, s. 143-153.

Chrościcki J. A., Pompa funebris. Z dziejów kultury staropolskiej, Warszawa 1974.

Chrzanowski T., Działalność artystyczna Tomasza Tretera, Warszawa 1984.

Cupperi W., Leoni Leone, w: Dizionario Biografico degli Italiani, vol. 65, Roma 2005, s. 594-598.

Cynarski S., Zygmunt August, Wrocław 2004.

The Divine Michelangelo. The Florentine Academy's Homage on His Death in 1564, ed. by R. Wittkower, M. Wittkower, London 1964.

Gołąb J., Pogrzeb króla Zygmunta Starego, w: Dwunaste sprawozdanie dyrekcji C.K.II. Wyższej Szkoły Realnej w Krakowie za rok 1916, Kraków 1916, s. 3-43.

Grimm H., Georg von Logau, w: Neue Deutsche Biographie, Bd. 15, Berlin 1987, s. 117-118.

Janowski P. J., Oprawa artystyczna pogrzebów królów polskich w XVI w. Problematyka rekonstrukcji wizualnych aspektów ceremonii żałobnych, artykuł przyjęty do druku w "Roczniku ZW Foundation".

Janowski P. J., Oprawa artystyczna pogrzebu Zygmunta II Augusta, praca licencjacka napisana pod kier. dr. hab. Ryszarda Szmydkiego, prof. UPJPII, Kraków 2015, Archiwum Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Janowski P. J., Oprawa artystyczno-ideowa uroczystości pogrzebowych Zygmunta Starego, w: Król i jego poddani w Rzeczypospolitej polsko-litewskiej XVI-XVIII w., red. W. Czaja, Kraków 2015 (Nowożytnicze Zeszyty Historyczne, 7), s. 66-87.

Kalinowska J. A., Stanisław Hozjusz jako humanista. Studium z dziejów kultury renesansowej, Olsztyn 2004.

Kot S., Z dziejów propagandy polskiej w wieku XVI. Dyplomaci polscy w Neapolu, Kraków 1926.

Kowalczyk E., Making Diplomacy Through Culture. Mikołaj Sękowski, the Polish Envoy to Naples and Madrid in the Late Sixteenth Century, "Legatio. The Journal for Renaissance and Early Modern Diplomatic Studies" 3, 2019, s. 39-62. <https://doi.org/10.12775/LEGATIO.2019.02>

Osiecka-Samsonowicz H., Polskie uroczystości w barokowym Rzymie 1587-1696, Warszawa 2012.

Pigozzi M., "Descrittione de l'edificio, et di tutto l'apparato" per le esequie di Anna d'Austria, 1581, "Arte Lombarda" 94/95, 1990, s. 128-140.

Płaza S., Wielkie bezkrólewia, Kraków 1988.

Popelka L., Castrum Doloris oder "Trauriger Schauplatz". Untersuchungen zu Entstehung und Wesen ephemerer Architektur, Wien 1994.

Portret królewski w grafice. Katalog wystawy Tow. Opieki nad Zabytkami Przeszłości urzędzonej ze zbiorów Dominika Witke-Jeżewskiego, Warszawa 1925.

Robertson C., Farnese Alessandro, w: Dizionario Biografico degli Italiani, vol. 45, Roma 1995, s. 52-70.

Schmid P., Sterben - Tod - Leichenbegängnis Kaiser Maximilians, w: Der Tod des Mächtigen. Kult und Kultur des Todes spätmittelalterlicher Herrscher, hrsg. von L. Kolmer, Paderborn 1997, s. 185-215.

Schraven M., Festive Funerals. Funeral "Apparati" in Early Modern Italy Particularity in Rome, Groningen 2006.

Schraven M., Festive Funerals in Early Modern Italy. The Art and Culture of Conspicuous Commemoration, Abingdon-on-Thames 2014.

Smółucha J., Stempowski Paweł, w: PSB, t. 43, Warszawa-Kraków 2004-2005, s. 405-407.

Sucheni-Grabowska A., Stanisław Hozjusz jako dyplomata Zygmunta Augusta. Wokół traktatu praskiego z 1549 roku, "Studia Warmińskie" 18, 1981, s. 100-156.

Sucheni-Grabowska A., Zur Entstehungsgeschichte des Vertrages von 1549 zwischen Ferdinand I. und Sigismund II. August von Polen, "Mitteilungen des Instituts für Österreichische Geschichtsforschung" 89, 1981, 1-2, s. 23-51. <https://doi.org/10.7767/miog.1981.89.12.23>

Urban W., Stanisław Hozjusz, w: PSB, t. 10, Wrocław 1962-1964, s. 42-46.

Vasari G., Żywoty najświetniejszych malarzy, rzeźbiarzy i architektów, przeł. i wyd. K. Estreicher, Warszawa 1989.

Wdowiszewski Z., Genealogia Jagiellonów i domu Wazów w Polsce, Kraków 2005.

Wijaczka J., Albrecht von Brandenburg-Ansbach (1490-1568). Ostatni mistrz zakonu krzyżackiego i pierwszy książę "w Prusiech", Olsztyn 2010.

Wijaczka J., Stosunki dyplomatyczne Polski z Rzeszą Niemiecką w czasach panowania cesarza Karola V (1519-1556), Oświęcim 2016.

Wolff F., Philipp I., w: Neue Deutsche Biographie, Bd. 20, Berlin 2001, s. 376-379.

Żelewski R., Kłodziński Stanisław, w: PSB, t. 13, Wrocław 1967-1968, s. 61-63. <https://doi.org/10.1159/000220531>

Aleksandra Jakóbczyk-Gola „Ku pospolitej potrzebie” – testament Zygmunta Augusta i pierwsza polska publiczna kolekcja sztuki

Teksty źródłowe

Relacje nuncjuszów apostolskich i innych osób o Polsce od roku 1548 do 1690, t. 1, wyd. E. Rykaczewski, Berlin–Poznań 1864.

Shakespeare W., *Hamlet, książę Danii*, przeł. S. Barańczak, Poznań 1990.

Shakespeare W., *Tragiczna historia Hamleta księcia Danii*, postł. J. Kydryński, przeł. M. Słomczyński, Kraków 1978.

Testament Zygmunta Augusta, oprac. O. Łaszczyńska, A. Franaszek, S. Nahlik, Kraków 1975.

Opracowania

Alexander E. P., Alexander M., Decker J., *Museums in Motion. An Introduction to the History and Functions of Museums*, Lanham 2017.

Brzezina K., Gabinet osobliwości Hieronima Floriana Radziwiłła w Białej, "Studia Podlaskie" 7, 1997, s. 5-20. <https://doi.org/10.15290/sp.1997.07.01>

Duroselle-Melish C., Lines D. A., The Library of Ulisse Aldrovandi (+1605). Acquiring and Organizing Books in Sixteenth-Century Bologna, "The Library" 16, 2015, 2, s. 133-161. <https://doi.org/10.1093/library/16.2.133>

Hennel-Bernasikowa M., *Arrasy króla Zygmunta Augusta*, Kraków 2013.

Hennel-Bernasikowa M., *Dzieje arrasów króla Zygmunta Augusta*, Kraków 2011.

Hocke G. R., *Świat jako labirynt. Maniera i mania w sztuce europejskiej w latach 1520-1650 i współcześnie*, przeł. M. Szalsza, Gdańsk 2003.

Jagiellonowie: biografie, herby, drzewa genealogiczne, red. J. Cieślewska, Warszawa 2010 (Dynastie Europy, 1).

Letkiewicz E., *Klejnoty w Polsce. Czasy ostatnich Jagiellonów i Wazów*, Lublin 2006.

Łukaszewicz K., *Ogrody zoologiczne. Wczoraj - dziś - jutro*, Warszawa 1975.

Muzeum sztuki. Antologia, wstęp i red. M. Popczyk, Kraków 2005.

Pomian K., *Zbieracze i osobliwości. Paryż - Wenecja XVI-XVIII wiek*, przeł. A. Pieńkos, Gdańsk 2012.

Rządzić i olśniewać. Klejnoty i jubilerstwo w Polsce w XVI i XVII wieku, red. D. Nowacki, M. Piwocka, D. Szewczyk-Prokurat, Warszawa 2019.

Skarby Rzeczypospolitej. Z dziejów kolekcjonerstwa sztuki w Polsce od XIII do końca XVIII w., red. D. Folga-Januszewska, A. Rottermund, Warszawa 2003.

Słownik terminologiczny sztuk pięknych, red. K. Kubalska-Sulkiewicz, wyd. 4, Warszawa 1996.

Wilka M., *Atrakcyjność kultury dworskiej w czasach Jagiellonów*, OiRwP, 38, 1994, s. 5-13.